

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΙ ΕΥΘΥΝΕΣ
ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΛΟΓΙΣΤΩΝ – ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΩΝ

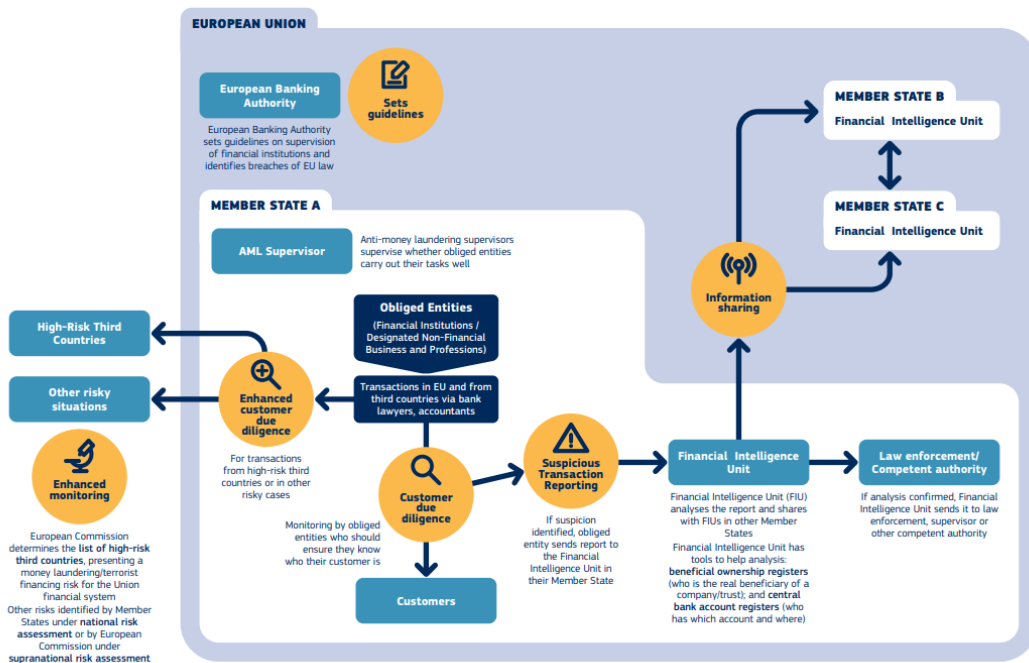
Νένα Π. Διονυσοπούλου
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στην παρούσα μελέτη θα προσπαθήσουμε να παρουσιάσουμε τα βασικά χαρακτηριστικά του Ν. 4557/2018 , όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα, που αφορά την πρόληψη και την καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και την χρηματοδότηση της τρομοκρατίας - προσπαθώντας ωστόσο να ελαχιστοποιήσουμε την τεχνική και νομική ορολογία που περιέχουν οι διατάξεις του Νόμου - προκειμένου οι εξωτερικοί λογιστές-φοροτεχνικοί και τα νομικά πρόσωπα παροχής λογιστικών-φοροτεχνικών υπηρεσιών ν' αντιληφθούν την φιλοσοφία των υποχρεώσεων που καθιερώνει ο Νόμος (και τους αφορούν ως κλάδο επαγγελματιών) ως προς τη νομότυπη τήρηση σχετικού αρχείου κι αφετέρου να κατανοήσουν τα νέα και σαφή πλέον όρια παροχής συμβουλών φορολογικού σχεδιασμού προς τους πελάτες – εντολείς τους.

Preventing money laundering and terrorist financing across the EU How does it work in practice?

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ ΤΟΥ Ν 4547/2018

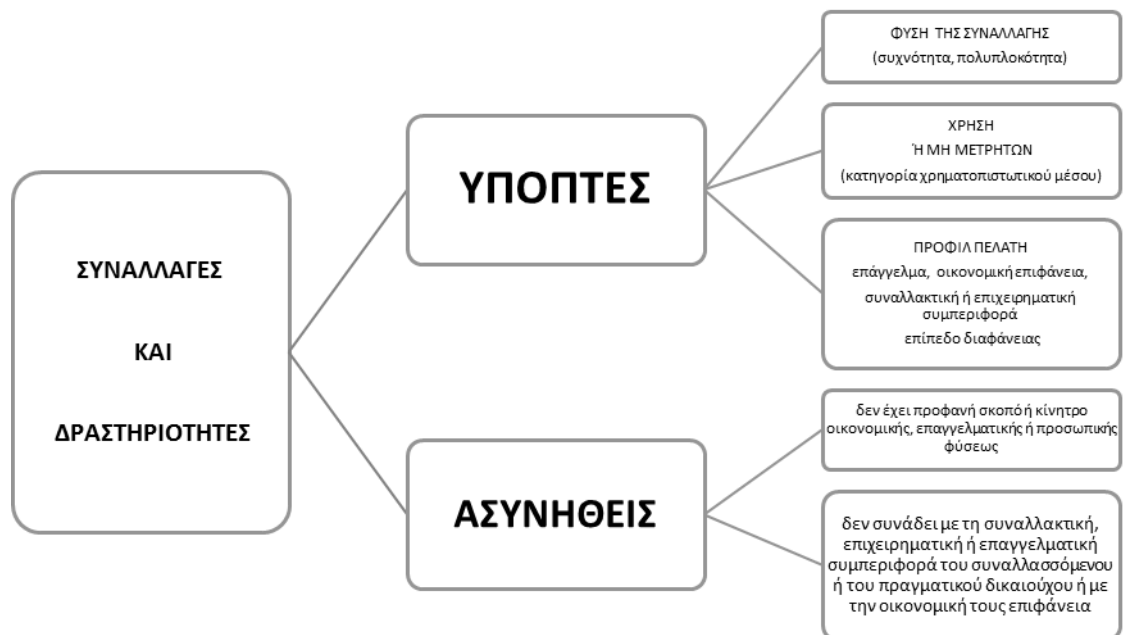
Η εθνική νομοθεσία που αφορά την πρόληψη και την καταστολή της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (Ν 3691/2008) έχει υποστεί ήδη αλληπάλληλες (μικρότερες ή μεγαλύτερες) πα-

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ρεμβάσεις, με συνέπεια να έχει απωλέσει σε κάποιο βαθμό τη συστηματική και ορολογική συνοχή της. Η ενσωμάτωση της Οδηγίας 2015/849/ΕΕ έδωσε την αφορμή της αντικατάστασης ολόκληρων των σχετικών με το ξέπλυμα χρήματος διατάξεων με ένα νέο, συνεκτικό νομοθέτημα, τον Ν 4557/2018, ο οποίος συνδυάζει τις υφιστάμενες διατάξεις με εκείνες της υπό ενσωμάτωσης Οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Μαΐου 2015 «σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της Οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της Οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής» (ΕΕ L 141/5.6.2015)» .

[1]. Ποιές πράξεις συνιστούν νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

Ο Νόμος στοχοποιεί συναλλαγές ή δραστηριότητες οι οποίες χαρακτηρίζονται ύποπτες ή ασυνήθεις και αφορούν περιουσιακά στοιχεία κάθε είδους, ενσώματα ή ασώματα, κινητά ή ακίνητα, υλικά ή άυλα, καθώς και έγγραφα ή στοιχεία οποιασδήποτε μορφής, έντυπης, ηλεκτρονικής ή ψηφιακής, που αποδεικνύουν τίτλο ιδιοκτησίας ή δικαιώματα προς απόκτηση τέτοιων περιουσιακών στοιχείων.

Το βασικό ζητούμενο στην αναζήτηση της πορείας νομιμοποίησης των εσόδων δεν αποτελεί μόνο η αιτία από την οποία προέκυψε η παράνομη αύξηση της περιουσίας, όποτε παραστεί ανάγκη διερεύνησης τέλεσης των βασικών εγκλημάτων που απαριθμούνται στο άρθρο 4¹ του Νόμου – μέσω των επαρκώς τεκμηριωμένων και επικαιρο-

¹ Βλ.λ. σχετικά το παράρτημα II

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ποημένων αρχείων που υποχρεωτικά τηρούν οι συγκεκριμένες κατηγορίες επαγγελματιών που απαριθμούνται στο άρθρο 5 και εποπτεύουν οι οριζόμενες στο άρθρο 6 Αρχές – αλλά κυρίως η εύρεση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου εκάστης συναλλαγής.

Το έγκλημα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες σύμφωνα² με τη θεωρία του Ποινικού Δικαίου ανήκει στην κατηγορία των λεγόμενων εξαρτημένων ή συναφών εγκλημάτων. Η στοιχειοθέτησή του εξαρτάται απόλυτα από την προγενέστερη τέλεση ενός εκ των περιοριστικά αναφερόμενων στο άρθρο 4 του Νόμου «βασικών» εγκλημάτων από το οποίο προκύπτει περιουσιακό όφελος.

Θεωρείται επίσης έγκλημα διαρκές καθώς λογίζεται ότι συνεχίζεται η τέλεσή του καθ'όσο χρόνο διαρκεί η παράνομη κατάσταση υπό την ειδικότερη μορφή της κτήσης, χρήσης ή κατοχής εγκληματικής περιουσίας.

Ο ορισμός του αδικήματος του Ξ.Χ. περιλαμβάνει, ομάδες «συμπεριφορών» που εντάσσονται στην έννοια της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, μεταξύ των οποίων και οι βασικές υποστάσεις της επιδίωξης, της συγκάλυψης και της απομόνωσης, όπως αυτές έχουν επικρατήσει στα διεθνή συμβατικά κείμενα.

Με τις τροποποιήσεις του άρθρου 4 του Ν 4816/2021 (ισχύει από την δημοσίευση στο ΦΕΚ, ήτοι από 09/07/2021) το αδίκημα του Ξεπλύματος τελείται και κατά προέκταση εμπίπτει στη δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων και όταν οι εγκληματικές δραστηριότητες από τις οποίες προέρχεται η προς νομιμοποίηση περιουσία, έλαβαν χώρα στο έδαφος άλλου κράτους, εφόσον όμως πληρούται το κριτήριο του «διπλού αξιόποινου», δηλαδή οι δραστηριότητες αυτές θα ήταν βασικό αδίκημα αν ελάμβαναν χώρα στην Ελλάδα και θεωρούνται αξιόποινες (αν και όχι απαραίτητα βασικό αδίκημα για ξέπλυμα ή χρηματοδότηση τρομοκρατίας³), σύμφωνα με τη νομοθεσία του άλλου κράτους..

---

² Συνταγματικές πτυχές του Ν. 3691/2008 για το ξέπλυμα βρώμικου χρήματος - Τα δικαιοκρατικά όρια μιας αμφιλεγόμενης ρύθμισης , ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ ΓΕΩΡΓΑΚΗ (ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ (ΤοΣ) 2/2017 σελ. 495)

³ Ως Χ.Τ. νοείται το αδίκημα που προβλέπεται στην παράγραφο 6 του άρθρου 187Α ΠΚ, με το οποίο καλύπτεται η καθ' οιονδήποτε τρόπο χρηματοδότηση τόσο τρομοκρατικών οργανώσεων, όσο και μεμονωμένων τρομοκρατών ή επιμέρους τρομοκρατικών πράξεων.

187Α ΠΚ : «6. Όποιος δημόσια με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσω του διαδικτύου απειλεί με τέλεση τρομοκρατικής πράξης ή προκαλεί ή διεγείρει σε διάπραξη της και έτσι εκθέτει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη τιμωρείται με φυλάκιση»

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1	Η μετατροπή ή η μεταβίβαση περιουσίας εν γνώσει του γεγονότος ότι προέρχεται από εγκληματική δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοια δραστηριότητα με σκοπό την απόκρυψη ή τη συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής της ή την παροχή συνδρομής σε οποιονδήποτε ενέχεται στη δραστηριότητα αυτή για να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεων του
2	η απόκρυψη ή η συγκάλυψη της αλήθειας, όσον αφορά τη φύση, την προέλευση, τη διάθεση, τη διακίνηση ή τη χρήση περιουσίας ή τον τόπο όπου αυτή αποκτήθηκε ή βρίσκεται ή την κυριότητα επί περιουσίας ή σχετικών με αυτή δικαιωμάτων , εν γνώσει του γεγονότος ότι η περιουσία αυτή προέρχεται από εγκληματική δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοια δραστηριότητα
3	η απόκτηση, κατοχή ή χρήση περιουσίας , εν γνώσει, κατά το χρόνο της κτήσης ή κατά τον χρόνο περιέλευσης της κατοχής ή της χρήσης, του γεγονότος ότι η περιουσία προέρχεται από εγκληματική δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε τέτοια δραστηριότητα
4	η χρησιμοποίηση του χρηματοπιστωτικού τομέα με την τοποθέτηση σε αυτόν ή τη διακίνηση μέσω αυτού εσόδων που προέρχονται από εγκληματικές δραστηριότητες, με σκοπό να προσδοθεί νομιμοφάνεια στα εν λόγω έσοδα
5	η σύσταση οργάνωσης ή ομάδας δύο τουλάχιστον ατόμων για τη διάπραξη μίας ή περισσοτέρων από τις πράξεις που αναφέρονται στις περιπτώσεις 1 έως και 4 και η συμμετοχή σε τέτοια οργάνωση ή ομάδα
6	η απόπειρα διάπραξης, η υποβοήθηση, η υποκίνηση, η διευκόλυνση ή η παροχή συμβουλών σε τρίτο για τη διάπραξη μίας ή περισσοτέρων από τις πράξεις που αναφέρονται στις περιπτώσεις 1 έως και 4

Σημειώνουμε emphaticά πως με την πρόσφατη τροποποίηση του άρθρου 2 δυνάμει του άρθρου 2 του Ν 4816/2021 για την καταδίκη για τις παραπάνω περιγραφόμενες συμπεριφορές χρειάζεται πλέον να αποδειχθεί ότι η περιουσία προήλθε από συγκεκριμένο βασικό αδίκημα του άρθρου 4, χωρίς να απαιτείται η στοιχειοθέτηση με κάθε λεπτομέρεια όλων των πραγματικών στοιχείων ή περιστάσεων που σχετίζονται με την εν λόγω εγκληματική δραστηριότητα, μεταξύ των οποίων και η ταυτότητα του δράστη.

Προκειμένου να διασφαλισθεί ουσιαστική διαφάνεια και πλήρης εφαρμογή των διατάξεων του Ν 4557/2018, θα πρέπει να καλύπτεται και ταυτόχρονα καταγράφεται το ευρύτερο δυνατό φάσμα νομικών οντοτήτων που έχουν συσταθεί, δημιουργηθεί ή δραστηριοποιούνται στην χώρα.

Σημειώνεται ταυτόχρονα ότι **ως ιδιοκτησιακό δικαίωμα νοούνται και οι περιπτώσεις επικαρπίας, ενεχύρου, καθώς και τα μοντέρνα ιδιοκτησιακά καθεστώτα.**

Μολονότι ο εντοπισμός ενός συγκεκριμένου ποσοστού συμμετοχής στο κεφάλαιο ή κατοχής δικαιωμάτων ιδιοκτησίας δεν οδηγεί αυτομάτως στην εξεύρεση του πραγ-

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ματικού δικαιούχου, θα πρέπει να αποτελεί ωστόσο έναν αποδεικτικό παράγοντα μεταξύ άλλων που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη. Η εξακρίβωση και ο έλεγχος της ταυτότητας των πραγματικών δικαιούχων θα πρέπει, κατά περίπτωση, να επεκτείνεται σε νομικές οντότητες που κατέχουν άλλες νομικές οντότητες και τα υπόχρεα πρόσωπα θα πρέπει να αναζητούν το ή τα φυσικά πρόσωπα, τα οποία τελικά ασκούν έλεγχο μέσω ιδιοκτησίας ή με άλλα μέσα της νομικής οντότητας-πελάτη⁴.

Με άλλα λόγια, η ταυτοποίηση των νομικών οντοτήτων πρέπει να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τα κριτήρια ελέγχου που χρησιμοποιούνται για την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, όπως για παράδειγμα την άσκηση δεσπόζουσας επιρροής ή την εξουσίας διορισμού ανωτέρων διοικητικών στελεχών. Ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα να μπορεί να εξακριβωθεί και το οποίο τελικά κατέχει ή ελέγχει μία νομική οντότητα. Σε τέτοιες εξαιρετικές περιπτώσεις, τα υπόχρεα πρόσωπα, έχοντας εξαντλήσει όλα τα άλλα μέσα εξακρίβωσης, και υπό την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες, μπορούν να θεωρήσουν τα ανώτερα διοικητικά στελέχη ως τους πραγματικούς δικαιούχους.

[2]. Υπόχρεα πρόσωπα

Με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 5 και της περ. δ' του Ν.4557/2018 **ορίζονται ως υπόχρεα πρόσωπα** (αφενός τήρησης σχετικού αρχείου κι αφετέρου λήψης μέτρων δέουσας επιμέλειας, αναφοράς στην Αρχή κλπ) μόνο εκ της επαγγελματικής ιδιότητας τους ΚΑΙ οι εξωτερικοί λογιστές - φοροτεχνικοί και τα νομικά πρόσωπα παροχής λογιστικών - φοροτεχνικών υπηρεσιών που αναλαμβάνουν να παρέχουν, είτε άμεσα είτε μέσω άλλων συνδεδεμένων προσώπων, υλική βοήθεια, συνδρομή ή συμβουλές σχετικά με φορολογικά θέματα, ως κύρια επιχειρηματική ή επαγγελματική δραστηριότητα. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του Νόμου, με τον όρο εξωτερικός λογιστής-φοροτεχνικός εννοείται ο μη συνδεδεμένος με σχέση εξαρτημένης εργασίας ή άλλη παρόμοια μόνιμη σχέση λογιστής-φοροτεχνικός, του οποίου η επαγγελματική δραστηριότητα ρυθμίζεται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 2515/1997 (Α' 154) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει σήμερα και του π.δ. 340/1998 (Α' 228).

Στα μάτια του νομοθέτη ο εξωτερικός λογιστής – φοροτεχνικός, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, θεωρείται υπόχρεο πρόσωπο και στις περιπτώσεις που παρέχει κατά επιχειρηματική δραστηριότητα οποιαδήποτε από τις παρακάτω αναφερόμενες υπηρεσίες σε τρίτα μέρη:

α) συστήνει εταιρείες ή άλλα νομικά πρόσωπα,

β) ασκεί ο ίδιος ή μεριμνεί ώστε άλλο πρόσωπο να ασκήσει καθήκοντα διευθυντή, διαχειριστή ή εταιρικού εταίρου ή κατόχου αντίστοιχης θέσης σε άλλα νομικά πρόσωπα ή μορφώματα,

---

⁴ Βλ.λ. σχετικά ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

γ) παρέχει καταστατική έδρα, επιχειρηματική διεύθυνση, ταχυδρομική ή διοικητική διεύθυνση και οποιεσδήποτε άλλες σχετικές υπηρεσίες για εταιρεία ή κάθε άλλο νομικό πρόσωπο ή μόρφωμα,

δ) ασκεί ο ίδιος ή μεριμνά, ώστε άλλο πρόσωπο να ασκήσει καθήκοντα εμπιστευματοδόγου ρητού εμπιστεύματος (express trust) ή αντίστοιχου νομικού μορφώματος,

ε) ενεργεί ο ίδιος ή μεριμνά ώστε άλλο πρόσωπο να ενεργήσει ως πληρεξούσιος μετόχου εταιρείας, εφόσον η εταιρεία αυτή δεν είναι εισηγμένη σε οργανωμένη αγορά που υπόκειται σε απαιτήσεις γνωστοποίησης, σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία ή ισοδύναμα διεθνή πρότυπα,

Κατά την ειδησεογραφική κάλυψη της ψήφισης του νέου Νόμου αφέθηκε να εννοηθεί ότι πρόκειται για μία καινούργια «υποχρέωση» για τον κλάδο των εξωτερικών λογιστών και των φοροτεχνικών, είτε ως φυσικά, είτε ως νομικά πρόσωπα. Αυτό όμως είναι εν μέρει αναληθές, καθώς σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 περίπτωση στ' του Ν 3691/2008, ως υπόχρεα πρόσωπα θεωρούνταν « οι φορολογικοί ή φοροτεχνικοί σύμβουλοι και οι εταιρείες φορολογικών ή φοροτεχνικών συμβουλών». Ουσιαστικά λοιπόν με τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 περ. δ' του νέου Νόμου, η υποχρέωση τήρησης σχετικού αρχείου καθώς και η λήψη μέτρων δέουσας επιμέλειας δεν αφορά μόνο την παροχή φορολογικών συμβουλών αλλά πλέον το σύνολο των εργασιών – υπηρεσιών που παρέχει ένας εξωτερικός λογιστής ή φοροτεχνικός κατά τα ειδικώς οριζόμενα στο άρθρο 1 του Ν 2515/1997 και στο ΠΔ 340/1998

Διευκρινίζεται ρητά πως :

(α) όταν υπόχρεο φυσικό πρόσωπο αναλαμβάνει επαγγελματική δραστηριότητα ως υπάλληλος υπόχρεου νομικού προσώπου, οι υποχρεώσεις που απορρέουν από το Νόμο βαρύνουν το νομικό πρόσωπο και όχι το φυσικό.

(β) αν αναλαμβάνει επαγγελματική δραστηριότητα ως υπάλληλος ή συνεργαζόμενος με οποιαδήποτε σύμβαση ή συμφωνία με μη υπόχρεο νομικό πρόσωπο, το υπόχρεο φυσικό πρόσωπο τηρεί τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Νόμο, σύμφωνα με τις αποφάσεις της αρμόδιας αρχής που εποπτεύει την κατηγορία των υπόχρεων προσώπων στην οποία ανήκει το ανωτέρω φυσικό πρόσωπο.

[3]. Υποχρεώσεις υποχρέων προσώπων

Οι περιστάσεις κάτω από τις οποίες τα υπόχρεα πρόσωπα εφαρμόζουν τον Ν 4557/2018 ορίζονται⁵ συνοπτικά ως έπεται :

1. Όταν συνάπτεται επιχειρηματική σχέση, είτε αφορά υφιστάμενους, είτε νέους πελάτες.

Ως επιχειρηματική σχέση ορίζεται, η επιχειρηματική, επαγγελματική ή εμπορική σχέση, η οποία συνδέεται με τις επαγγελματικές δραστηριότητες των υπόχρεων προσώπων και η οποία αναμένεται, κατά το χρόνο σύναψής της, ότι θα έχει κάποια διάρκεια (§3 παρ. 16) .

⁵ Σχετικές και οι ΠΟΛ 1200/2018 και 1204/2018

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

2. Όταν διενεργείται περιστασιακή συναλλαγή⁶ που:

α) ανέρχεται σε ποσό ίσο ή μεγαλύτερο των δεκαπέντε χιλιάδων (15.000) ευρώ είτε η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με μία και μόνη πράξη είτε με περισσότερες που φαίνεται να συνδέονται μεταξύ τους,

β) αποτελεί μεταφορά χρηματικών ποσών, σύμφωνα με τον ορισμό του στοιχείου 9 του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΕ) 2015/847 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 141) άνω των χιλίων (1.000) ευρώ,

3. όταν πρόκειται για πελάτες που εμπορεύονται αγαθά και διενεργούν περιστασιακή συναλλαγή σε μετρητά που αφορά ποσό δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ τουλάχιστον, ανεξάρτητα από το αν διενεργείται με μία μόνη πράξη ή με περισσότερες που φαίνεται να συνδέονται μεταξύ τους,

4. όταν υπάρχει υπόνοια νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ανεξάρτητα από κάθε παρέκκλιση, εξαίρεση ή κατώτατο όριο ποσού,

5. όταν υπάρχουν αμφιβολίες για την ακρίβεια, την πληρότητα ή την επάρκεια των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν προηγουμένως για την πιστοποίηση και την επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου.

Στις περιπτώσεις αυτές ο Ν 4557/2018 ουσιαστικά καθιερώνει λεπτομερές πρωτόκολλο το οποίο οι υπόχρεοι οφείλουν ν' ακολουθήσουν βήμα προς βήμα προκειμένου ν' αποφύγουν διοικητικές και ενδεχομένως ποινικές κυρώσεις

λήψη μέτρων
δέουσας
(συνήθους,
απλουστευμένης
ή αυξημένης)
επιμέλειας
§13 - 18

Μέτρα δέουσας επιμέλειας

(ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ βλ.λ. αναλυτικά παρακάτω πίνακα)

ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΜΕΝΗ δέουσα επιμέλεια :

Εφαρμόζεται όταν το υπόχρεο πρόσωπο είναι βέβαιο ότι μια επιχειρηματική σχέση ή συναλλαγή παρουσιάζει χαμηλότερο κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας δυνάμει των κριτηρίων που θέτει το παράρτημα Ι⁷ του Ν 4557/ 2018, .

Στις περιπτώσεις αυτές εφαρμόζονται τα μέτρα συνήθους δέουσας επιμέλειας, προσαρμόζοντας ή και χαλαρώνοντας κατάλληλα το ποσοτικό όριο, τον χρόνο ή τον τρόπο εφαρμογής τους.

Σε καμία περίπτωση δεν προχωρούμε στην πλήρη απαλοι-

⁶ Τα ως άνω ποσά υπολογίζονται **χωρίς Φ.Π.Α.** ή άλλες νόμιμες κρατήσεις που επιβαρύνουν τον πελάτη.

⁷ τα οποία σχετίζονται με πελάτες (π.χ. δημόσια αρχή ή νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου), χώρες και γεωγραφικές περιοχές (π.χ. κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης) καθώς και με συγκεκριμένα προϊόντα, υπηρεσίες, συναλλαγές ή διαύλους παροχής υπηρεσιών (π.χ. προϊόντα με χαμηλά όρια διακινούμενων χρηματικών ποσών).

φή κάποιου εξ αυτών.

Αυξημένη δέουσα επιμέλεια και πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα

Αφορά συναλλαγή με πελάτες⁸ που έχουν εγκατάσταση σε τρίτες χώρες, που χαρακτηρίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως υψηλού κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας⁹.

Τα υπόχρεα πρόσωπα προσεγγίζουν τις περιπτώσεις αυτές με βάση τον εκτιμώμενο κίνδυνο, εξετάζοντας με ιδιαίτερη προσοχή το ιστορικό και τον σκοπό των πολύπλοκων ή ασυνήθιστα μεγάλων συναλλαγών, καθώς και τα ασυνήθιστα είδη συναλλαγών που πραγματοποιούνται χωρίς προφανή οικονομικό σκοπό ή νόμιμο σκοπό λαμβάνοντας υπόψη τουλάχιστον τους παράγοντες που αναφέρονται στο Παράρτημα II¹⁰ του Ν.4557/2018.

Όμοια μέτρα λαμβάνονται και στις συναλλαγές ή επιχειρηματικές σχέσεις με πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα (κατά τα οριζόμενα στην παρ. 9 του άρθρου 3 του Ν 4557/2018), στενούς συγγενείς και στενούς συνεργάτες τους¹¹.

ενημέρωση της Αρχής αμελλητί, με δική τους πρωτοβουλία όταν γνωρίζουν ή έχουν σοβαρές ενδείξεις ή υποψίες, ότι χρηματικά ποσά, ανεξαρτήτως του ύψους τους, συνιστούν (τετελεσμένη πράξη ή απόπειρα) έσοδα από εγκληματικές δραστηριότητες ή σχετίζονται με χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ αμελλητί παροχής, κατόπιν σχετικού αιτήματος της Αρχής, όλων των πληροφοριών και

αναφορά
ύποπτων
συναλλαγών
προς την
Αρχή
§22

⁹ Για περισσότερες πληροφορίες συμβουλευτείτε το ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

¹⁰ (π.χ. ιδιοκτησιακή δομή εταιρείας που φαίνεται ασυνήθιστη ή υπερβολικά πολύπλοκη), χώρες και γεωγραφικές περιοχές (π.χ. χώρες με ελλείψεις αποτελεσματικών συστημάτων καταπολέμησης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ή υψηλά επίπεδα διαφθοράς και οργανωμένου εγκλήματος), καθώς και δραστηριοποίηση σε συγκεκριμένους κλάδους εμπορίας συγκεκριμένων προϊόντων, υπηρεσιών, συναλλαγών ή διαύλων παροχής υπηρεσιών (π.χ. επιχειρηματικές σχέσεις ή συναλλαγές εξ αποστάσεως).

¹¹ Σημειώνεται ότι οι διατάξεις σχετικά με τα πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα είναι προληπτικής και όχι ποινικής/ κυρωτικής φύσης και δεν θα πρέπει να θεωρείται ότι στιγματίζουν πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα ως εμπλεκόμενα σε εγκληματική δραστηριότητα. Η άρνηση σύναψης μιας επιχειρηματικής σχέσης απλώς και μόνο λόγω του προσδιορισμού ενός προσώπου ως «πολιτικώς εκτεθειμένου» δεν συνάδει με το γράμμα και το πνεύμα του Ν.4557/2018.

αποχή
από
συναλλαγές
§23

μέτρα
προστασίας
§26

απαγόρευση
γνωστοποίησης στον
εμπλεκόμενο
πελάτη §27

στοιχείων που ενδεχομένως ζητηθούν .

Τα υπόχρεα πρόσωπα απέχουν από τη διενέργεια συναλλαγών εάν γνωρίζουν ή υποπτεύονται ότι συνδέονται με νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Στην περίπτωση αυτή, οφείλουν να ενημερώσουν άμεσα την Αρχή και εφόσον, αυτή στείλει οδηγίες να συμμορφωθούν με αυτές, πριν εκτελέσουν οποιαδήποτε συναλλαγή. Ωστόσο, τα υπόχρεα πρόσωπα οφείλουν να συνυπολογίσουν τον κίνδυνο ο πελάτης να υποψιαστεί κάτι από τη μη διενέργεια της συναλλαγής και να προσπαθήσει να αποκρύψει τα περιουσιακά του στοιχεία. Στην περίπτωση αυτή, η συναλλαγή εκτελείται κανονικά και τα υπόχρεα πρόσωπα ενημερώνουν την Αρχή αμέσως μετά.

Η καλόπιστη γνωστοποίηση πληροφοριών προς την Αρχή δεν συνεπάγεται οποιουδήποτε είδους ευθύνη για το υπόχρεο πρόσωπο και τους υπαλλήλους τους ακόμη και αν αποδειχθεί ότι δεν υπήρξε εγκληματική δραστηριότητα, ούτε μπορεί να αποτελέσει λόγο καταγγελίας της εργασιακής σύμβασης ή μεταβολή των όρων της επί το δυσμενέστερο. Στο πλαίσιο αυτό, εφαρμογή έχουν οι διατάξεις του άρθρου 9 του Ν.2928/2001 (Α'141) για την προστασία των φυσικών προσώπων που αναφέρουν τις υπόνοιές τους για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες

Τα υπόχρεα πρόσωπα, τα διευθυντικά στελέχη και οι υπάλληλοί τους απαγορεύεται να γνωστοποιούν στον εμπλεκόμενο πελάτη ή σε τρίτους ότι διαβιβάσθηκαν ή θα διαβιβασθούν αρμοδίως πληροφορίες ή ότι διεξάγεται ή ενδέχεται να διεξαχθεί έρευνα ή ανάλυση για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας¹².

¹² Η ως άνω απαγόρευση δεν εμποδίζει την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ εξωτερικών λογιστών - φοροτεχνικών και των νομικών προσώπων παροχής λογιστικών-φοροτεχνικών υπηρεσιών που λειτουργούν στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον τα ανωτέρω πρόσωπα ασκούν τις επαγγελματικές δραστηριότητές τους, είτε με σχέση εξαρτημένης εργασίας είτε όχι, στο πλαίσιο του ίδιου νομικού προσώπου ή ευρύτερης δομής, στην οποία υπάγεται το νομικό πρόσωπο και η οποία διαθέτει κοινή κυριότητα, διοίκηση ή έλεγχο της συμμόρφωσης προς τις διατάξεις που διέπουν την λειτουργία των νομικών προσώπων. Το ίδιο ισχύει για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ανωτέρω υπόχρεων προσώπων και αντίστοιχων προσώπων από τρίτες χώρες που επιβάλλουν τουλάχιστον ισοδύναμες προς τον ως άνω νόμο υποχρεώσεις. Τα ως άνω υπόχρεα πρόσωπα που εδρεύουν ή ασκούν τις δραστηριότητές τους στην Ελλάδα δύναται να ανταλλάσσουν με υπόχρεα πρόσωπα που ανήκουν στην ίδια κατηγορία ή επαγγελματικό κλάδο με αυτά πληροφορίες που αφορούν στον ίδιο πελάτη και σε συναλλαγή ή δραστηριότητα στην οποία συμμετέ-

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

φύλαξη
αρχείων
και
στοιχείων
§30-31

εφαρμογή
εσωτερικής
διαδικασίας
και
πολιτικής
§36-37

Κατάρτιση
και
εκπαίδευση
§37

α) έγγραφα και πληροφορίες που απαιτούνται για την εφαρμογή των μέτρων συνήθους δέουσας επιμέλειας (αφορούν κυρίως την πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας των πελατών και των πραγματικών δικαιούχων κατά τα οριζόμενα της ΠΟΛ.1200/2018).

β) πρωτότυπα ή αντίγραφα παραστατικά που είναι αναγκαία για τον προσδιορισμό των συναλλαγών,

γ) εσωτερικά έγγραφα που αφορούν σε εγκρίσεις ή διαπιστώσεις ή εισηγήσεις για υποθέσεις που σχετίζονται με την διερεύνηση των αδικημάτων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ή αναφερθείσες ή μη υποθέσεις στην Αρχή,

δ) στοιχεία της επιχειρηματικής, εμπορικής και επαγγελματικής αλληλογραφίας με τους πελάτες που αποδεικνύουν τη συμμόρφωση των υπόχρεων προσώπων προς τις υποχρεώσεις που ορίζει ο Ν.4557/2018.

α) αξιολόγηση και διαχείριση των κινδύνων, μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη και τον πραγματικό δικαιούχο, υποβολή αναφορών ύποπτων συναλλαγών προς την Αρχή, τήρηση αρχείου, ορισμός υπευθύνου σε επίπεδο διοίκησης για τον έλεγχο της συμμόρφωσης και τον έλεγχο καταλληλότητας των εργαζομένων

β) συγκρότηση και λειτουργία ανεξάρτητης υπηρεσίας ελέγχου για την εξακρίβωση της εφαρμογής των εσωτερικών πολιτικών, ελέγχων και διαδικασιών

γ) διαδικασίες που θα επιτρέπουν στους εργαζομένους να καταγγέλλουν παραβάσεις εσωτερικά, μέσω ειδικού, ανεξάρτητου και ανώνυμου διαύλου, ανάλογου προς τον χαρακτήρα και το μέγεθος του εκάστοτε υπόχρεου προσώπου.

Τα υπόχρεα πρόσωπα οφείλουν, ανάλογα με τους εκτιμώμενους κινδύνους, τη φύση και το μέγεθός τους, να λαμβάνουν μέτρα ώστε να διασφαλίσουν ότι οι υπάλληλοί τους έχουν λάβει γνώση της νομοθεσίας σχετικά με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και των σχετικών κανονιστικών πράξεων, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των σχετικών υποχρεώσεων για την

χουν από κοινού. Τα ανωτέρω ισχύουν και για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των προαναφερθέντων ημεδαπών υπόχρεων προσώπων και ίδιας κατηγορίας ή επαγγελματικού κλάδου υπόχρεων προσώπων που εδρεύουν ή ασκούν τις δραστηριότητές τους σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε τρίτη χώρα που επιβάλλει υποχρεώσεις τουλάχιστον ισοδύναμες με εκείνες που επιβάλλει ο Ν.4557/2018, καθώς και υποχρεώσεις σχετικά με το επαγγελματικό απόρρητο και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ποινικές
Και
Διοικητικές
Κυρώσεις
§39 και §46

προστασία δεδομένων.

ΠΟΙΝΙΚΕΣ

«Με φυλάκιση μέχρι δύο (2) έτη και χρηματική ποινή έως διακόσιες (200) ημερήσιες μονάδες τιμωρείται ο υπάλληλος του υπόχρεου νομικού προσώπου ή όποιο άλλο υπόχρεο προς αναφορά ύποπτων συναλλαγών πρόσωπο παραλείπει να αναφέρει αρμοδίως ύποπτες ή ασυνήθεις συναλλαγές ή δραστηριότητες ή παρουσιάζει ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία, κατά παράβαση των σχετικών νομοθετικών, διοικητικών ή κανονιστικών διατάξεων και κανόνων, εφόσον για την πράξη του δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή από άλλες διατάξεις».

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ

Σε περίπτωση που υπόχρεο φυσικό πρόσωπο παραβαίνει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και των σχετικών κανονιστικών αποφάσεων, εφόσον ο πειθαρχικός έλεγχος αυτού ασκείται κατά τις κείμενες διατάξεις από ειδικό πειθαρχικό όργανο, η αρμόδια αρχή παραπέμπει το υπόχρεο φυσικό πρόσωπο στο παραπάνω όργανο, στο οποίο διαβιβάζει και όλα τα στοιχεία της παράβασης.

ΛΟΙΠΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

- Δήμευση περιουσιακών στοιχείων
- Αποζημίωση υπέρ του Δημοσίου
- Δέσμευση και απαγόρευση εκποίησης περιουσιακών στοιχείων

[4]. Επεξεργασία προσωπικών δεδομένων (χρόνος και τρόπος φύλαξης αρχείου, εννήμερωση υποκειμένων)

Σκοπός της δημιουργίας, τήρησης και φύλαξης του αρχείου είναι η πρόληψη, ο εντοπισμός και η διερεύνηση από τις αρμόδιες προς τούτο Αρχές της ενδεχόμενης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Τα υπόχρεα στην τήρηση του αρχείου πρόσωπα, άρα και οι λογιστές – φοροτεχνικοί, θεωρούνται **υπεύθυνοι επεξεργασίας** των προσωπικών δεδομένων που συλλέγουν για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον και κατά τα οριζόμενα τόσο στους Κανονισμούς (ΕΕ) 2016/679 και 2018/1275 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όσο και στον Ν 4624/2019.

Μοναδικός σκοπός της επεξεργασίας είναι η πρόληψη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, η οποία ρητά χαρακτηρίζεται ως ζήτημα δημόσιου συμφέροντος .

Εξυπακούεται λοιπόν πως :

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- αν κάποιος άλλος Νόμος, υφιστάμενος ή μελλοντικός δεν προβλέπει την υποχρέωση συλλογής, επεξεργασίας και φύλαξης των συγκεκριμένων προσωπικών δεδομένων απαγορεύεται ρητά η χρήση ή τυχόν επεξεργασία τους για άλλους – πλην του παραπάνω αναφερόμενου – σκοπού.
- Ομοίως, τα δεδομένα που κατά τα ανωτέρω συλλέγονται δεν μπορούν να τύχουν επεξεργασίας για εμπορικούς σκοπούς χωρίς την προηγούμενη ενημέρωση (και ρητή εν προκειμένω συναίνεση) του υποκειμένου .
- για την επεξεργασία¹³ των προσωπικών δεδομένων δεν απαιτείται συναίνεση και δη έγγραφη του υποκειμένου¹⁴ , παρά μονάχα ενημέρωση με γλώσσα απλή και κατανοητή ¹⁵.

---

¹³ Κατά τα οριζόμενα στον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 και συγκεκριμένα στο (71) του προοιμίου αυτού «... Η επεξεργασία αυτή περιλαμβάνει την «κατάρτιση προφίλ» που αποτελείται από οποιαδήποτε μορφή αυτοματοποιημένης επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για την αξιολόγηση προσωπικών πτυχών σχετικά με ένα φυσικό πρόσωπο, ιδίως την ανάλυση ή την πρόβλεψη πτυχών που αφορούν ... την οικονομική κατάσταση, ... , τις προσωπικές προτιμήσεις ή συμφέροντα, την αξιοπιστία ή τη συμπεριφορά, τη θέση ή κινήσεις του υποκειμένου των δεδομένων, στον βαθμό που παράγει νομικά αποτελέσματα έναντι του προσώπου αυτού ή το επηρεάζει σημαντικά κατά ανάλογο τρόπο. Ωστόσο, η λήψη απόφασης που βασίζεται σε αυτήν την επεξεργασία, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, θα πρέπει να επιτρέπεται όταν προβλέπεται ρητά από το δίκαιο της Ένωσης ή κράτους μέλους, στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας, μεταξύ άλλων για σκοπούς παρακολούθησης και πρόληψης της απάτης και της φοροδιαφυγής σύμφωνα με τους κανονισμούς, τα πρότυπα και τις συστάσεις των θεσμικών οργάνων της Ένωσης ή των εθνικών οργάνων εποπτείας και προκειμένου να διασφαλιστεί η ασφάλεια και η αξιοπιστία της υπηρεσίας που παρέχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας, ή όταν είναι αναγκαία για τη σύναψη ή την εκτέλεση σύμβασης μεταξύ υποκειμένου των δεδομένων και υπευθύνου επεξεργασίας ή όταν το υποκείμενο των δεδομένων παρέσχε τη ρητή συγκατάθεσή του. Σε κάθε περίπτωση, η επεξεργασία αυτή θα πρέπει να υπόκειται σε κατάλληλες εγγυήσεις, οι οποίες θα πρέπει να περιλαμβάνουν ειδική ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων και το δικαίωμα εξασφάλισης ανθρώπινης παρέμβασης, το δικαίωμα διατύπωσης της άποψής του, το δικαίωμα να λάβει αιτιολόγηση της απόφασης που ελήφθη στο πλαίσιο της εν λόγω εκτίμησης και το δικαίωμα αμφισβήτησης της απόφασης. Το εν λόγω μέτρο θα πρέπει να μην αφορά παιδί...»

¹⁴ Κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 7 του κανονισμού ΕΕ 2016/679

¹⁵ Σχετικές οι :

α) https://ec.europa.eu/justice/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2013/wp203_en.pdf

β) https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/13-07-04_money_laundering_en.pdf

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Έτσι λοιπόν, η υποχρέωση τήρησης του αρχείου καθίσταται μία σύνθετη πράξη αποτελούμενη από τέσσερα στάδια :

Στο πρώτο στάδιο και πριν από τη σύναψη της επιχειρηματικής σχέσης (ή της διενέργειας περιστασιακής συναλλαγής) παρέχεται στους πελάτες πληροφόρηση και γενική ενημέρωση αναφορικά με τις νομικές υποχρεώσεις επεξεργασίας των προσωπικών τους δεδομένων που απορρέουν από το Ν 4557/2018

Η πληροφόρηση αυτή αφενός περιλαμβάνει τόσο παλαιούς, όσο και νέους πελάτες αφετέρου λαμβάνει χώρα κατά τα ειδικώς οριζόμενα στη πριν από τη σύναψη επιχειρηματικής σχέσης ή τη διενέργεια περιστασιακής συναλλαγής.

Επισημαίνουμε emphaticά πως :

α) το υποκείμενο των δεδομένων στερείται του δικαιώματος αίτησης διαγραφής των προσωπικών του δεδομένων πριν την πάροδο της πενταετούς υποχρεωτικής τήρησης αυτών που τάσσει ο Ν 4557/2018.

β) ο περιορισμός εν όλω ή εν μέρει, του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν αφορά αποκλειστικά και μόνο την πληροφόρηση του σχετικά με τη διενέργεια επίσημων ή νομικών ερευνών, αναλύσεων ή διαδικασιών από την Αρχή και αποσκοπεί στην απρόσκοπτη πρόληψη, διερεύνηση και εντοπισμό της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες του δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας .

Στο δεύτερο στάδιο εντάσσεται η συλλογή, καταχώριση, οργάνωση, διάρθρωση, αποθήκευση, μεταβολή, ανάκτηση, αναζήτηση των πληροφοριών που έχει ορίσει η ΑΑΔΕ στην ΠΟΛ.1200/2018 κι έχουν περιέλθει σε γνώση τους στο πλαίσιο των συναλλακτικών τους σχέσεων με παλαιούς και νέους πελάτες κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 12 έως και 19 μέτρα επιμέλειας του Ν 4547/2018 .

Τα υπόχρεα πρόσωπα οφείλουν να φυλάσσουν τα απαριθμούμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 30 του Ν 4557/2018 έγγραφα σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή για χρονικό διάστημα πέντε (5) ετών μετά το τέλος της επιχειρηματικής σχέσης με τον πελάτη ή την ημερομηνία της περιστασιακής συναλλαγής.

Πιο συγκεκριμένα, τα στοιχεία που οφείλουν να φυλάσσονται είναι τα ακόλουθα :

α) Τα έγγραφα και τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με τις υποχρεώσεις δέουσας επιμέλειας που ορίζονται στο άρθρο 13,

β) τα πρωτότυπα ή αντίγραφα παραστατικά που είναι αναγκαία για τον προσδιορισμό των συναλλαγών,

γ) τα εσωτερικά έγγραφα που αφορούν εγκρίσεις ή διαπιστώσεις ή εισηγήσεις για υποθέσεις που σχετίζονται με τη διερεύνηση των ανωτέρω αδικημάτων ή αναφερθείσες ή μη υποθέσεις στην Αρχή,

δ) τα στοιχεία της επιχειρηματικής, εμπορικής και επαγγελματικής αλληλογραφίας με τους πελάτες, όπως αυτά μπορεί να προσδιορίζονται από τις εποπτικές αρχές.

Κατά τη λήξη της προθεσμίας αυτής τα υπόχρεα πρόσωπα διαγράφουν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, εκτός αν επιτρέπεται ή επιβάλλεται αιτιολογημένα από άλλη διάταξη νόμου ή κανονιστική απόφαση η φύλαξή τους για μακρότερο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τη δεκαετία¹⁶.

Στο τρίτο στάδιο εντάσσεται η εφαρμογή κατάλληλων κι αποτελεσματικών τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για τη νόμιμη τήρηση, επεξεργασία και ασφαλή φύλαξη των αρχείων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από απώλεια, διαρροή, αλλοίωση, διαβίβαση ή την με οποιονδήποτε άλλο τρόπο αθέμιτη επεξεργασία τους.

Είναι αυτονόητο πως τα μέτρα αυτά αφορούν και τους εκτελούντες την επεξεργασία και γενικότερα τους υπαλλήλους των υπόχρεων προσώπων, οι οποίοι πρέπει να εξοικειωθούν με τις διατάξεις του Ν 4557/ 2018.

Στο τέταρτο στάδιο εντάσσεται η χωρίς καθυστέρηση διαβίβαση των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μέσω διαύλων που εξασφαλίζουν το απόρρητο των ερευνών, σε αίτημα της Αρχής ως προς το αν ο υπόχρεως διατηρεί ή είχε συνάψει κατά τη διάρκεια των τελευταίων πέντε (5) ετών επιχειρηματική σχέση με συγκεκριμένα πρόσωπα ως προς το είδος της επιχειρηματικής σχέσης, καθώς και για κάθε σχετική συναλλαγή.

---

¹⁶ Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 30 δεν αφορά τους λογιστές καθώς η υποχρέωση τήρησης αρχείου καθιερώνεται για πρώτη φορά με το Ν 4557/2018

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ : ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΩΝ

[1] Γενικές παρατηρήσεις

Το έργο του εξωτερικού λογιστή – φοροτεχνικού περιλαμβάνει:

(α) υπηρεσίες που

- αφορούν τη φορολογική συμμόρφωση, όπως η σύνταξη και υπογραφή οικονομικών καταστάσεων και φορολογικών δηλώσεων

- σχετίζονται με τη σύσταση, τη λειτουργία και την παύση εργασιών μιας επιχείρησης (π.χ. ως διαχειριστής αφερεγγυότητας βάσει του ΠΔ 133/2016).¹⁷

- αφορούν τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων των πελατών του

(β) οικονομικές και φορολογικές συμβουλές σε φυσικά και νομικά πρόσωπα

(γ) ορισμό του ως διαχειριστή νομικών οντοτήτων.

Την ίδια στιγμή το πελατολόγιό του απλώνεται σε όλο το φάσμα της οικονομικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων και πελατών υψηλού κινδύνου όπως

- Πολιτικώς Εκτεθειμένα Πρόσωπα,

- πελάτες μεγάλου πλούτου

- νομικά πρόσωπα με σύνθετη ή αδιαφανή δομή, στα οποία ταυτοποιείται με δυσκολία ο πραγματικός δικαιούχος.

Σύμφωνα με την πρώτη Έκθεση Εκτίμησης Εθνικού Κινδύνου για τη Νομιμοποίηση Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες και τη Χρηματοδότηση της Τρομοκρατίας (NRA)¹⁸ το επάγγελμα του λογιστή φοροτεχνικού συγκαταλέγεται στα επαγγέλματα – του μη χρηματοπιστωτικού τομέα – που παρουσιάζουν το μεγαλύτερο επίπεδο κινδύνου (Υψηλό)¹⁹.

---

¹⁷ Σημειώνεται ότι η σύσταση καταπιστευμάτων δεν προβλέπεται στο ελληνικό δίκαιο.

¹⁸ Δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών στις 9 Οκτωβρίου 2018

¹⁹ Μαζί με τους δικηγόρους, συμβολαιογράφους και μεσίτες ακινήτων

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Ελλάδα

Εθνική Έκθεση Εκτίμησης Κινδύνου ΕΣ/ΧΤ

1. ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

1.1 ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

1.1 Εθνικός Κίνδυνος

Σύμφωνα με τη μεθοδολογία της Παγκόσμιας Τράπεζας, το επίπεδο εθνικού κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, εκτιμήθηκε ως «Μέσο - Υψηλό». Για τον υπολογισμό του εθνικού κινδύνου λήφθηκε υπόψη το επίπεδο εθνικής απειλής, το οποίο εκτιμήθηκε ως «Μέσο - Υψηλό», σε συνδυασμό με το επίπεδο της εθνικής τρωτότητας το οποίο εκτιμήθηκε ως «Μέσο». Ο ακόλουθος πίνακας (heatmap)¹ απεικονίζει τη μέθοδο υπολογισμού του εθνικού κινδύνου ΕΣ, που υιοθετήθηκε.

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ						
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΠΕΙΛΗΣ	HIGHT (H)	M	M	MH	M	M
	VERY HIGH (VH)	M	M	MH	M	M
	MEDIUM (M)	M	M	MH	M	M
	MEDIUM LOW (ML)	M	M	M	M	M
	LOW (L)	L	ML	M	M	M
	VERY LOW (VL)	L	ML	M	MH	M
ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΡΩΤΟΤΗΤΑΣ						

Πίνακας 1 - Υπολογισμός κινδύνου: Επίπεδο εθνικού κινδύνου

1.2 Κλαδικός κίνδυνος

Αναφορικά με τους κινδύνους, στην έκθεση υπολογίστηκε η απειλή για όλους τους κλάδους οι οποίοι είχαν χρησιμοποιηθεί για τον υπολογισμό της κλαδικής τρωτότητας. Όπως προκύπτει, το μεγαλύτερο επίπεδο κινδύνου (Υψηλό) ανακύπτει από τους κλάδους του μη χρηματοπιστωτικού τομέα (δικηγόροι, συμβολαιογράφοι, λογιστές και μεσσίες ακινήτων).

Υψηλό επίπεδο κινδύνου ΕΣ αντιμετωπίζει και ο κλάδος των παράνομων υπηρεσιών εμβασμάτων, με τον τραπεζικό κλάδο να έπεται με επίπεδο κινδύνου «Μέσο - Υψηλό». Το επίπεδο κινδύνου των υπόλοιπων κλάδων είναι χαμηλότερο, όπως αναλυτικότερα εμφανίζεται και στο παρακάτω σχήμα.

ΚΛΑΔΟΙ	ΤΡΩΤΟΤΗΤΑ	ΑΠΕΙΛΗ	ΚΙΝΔΥΝΟΣ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	ΜΕΣΗ	ΥΨΗΛΗ	ΜΕΣΟΣ-ΥΨΗΛΟΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΖΩΗΣ	ΜΕΣΗ-ΧΑΜΗΛΗ	ΜΕΣΗ-ΧΑΜΗΛΗ	ΜΕΣΟΣ-ΧΑΜΗΛΟΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΕΣΟΒΑΣΗΣ	ΧΑΜΗΛΗ	ΧΑΜΗΛΗ	ΧΑΜΗΛΟΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΛΠΓΠΗΣΕΩΝ	ΜΕΣΗ-ΧΑΜΗΛΗ	ΧΑΜΗΛΗ	ΜΕΣΟΣ-ΧΑΜΗΛΟΣ
ΠΑΡΟΧΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΜΒΑΣΜΑΤΩΝ	ΜΕΣΗ-ΥΨΗΛΗ	ΥΨΗΛΗ	ΥΨΗΛΟΣ
ΕΚΔΟΤΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΗ-ΧΑΜΗΛΗ	ΜΕΣΟΣ
ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΗΡΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΗ-ΧΑΜΗΛΗ	ΜΕΣΟΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΗ-ΧΑΜΗΛΗ	ΜΕΣΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΕΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	ΜΕΣΗ-ΧΑΜΗΛΗ	ΜΕΣΗ-ΧΑΜΗΛΗ	ΜΕΣΟΣ-ΧΑΜΗΛΟΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ	ΧΑΜΗΛΗ	ΧΑΜΗΛΗ	ΧΑΜΗΛΟΣ
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΔΗΜΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΒΙΒΑΣΗΣ ΕΝΤΟΜΩΝ	ΧΑΜΗΛΗ	ΧΑΜΗΛΗ	ΧΑΜΗΛΟΣ
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΓΝΙΑ ΠΟΥ ΔΙΕΞΑΓΟΝΤΑΙ ΕΠΙΘΕΛ	ΜΕΣΗ-ΥΨΗΛΗ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΟΣ-ΥΨΗΛΟΣ
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΓΝΙΑ ΠΟΥ ΔΙΕΞΑΓΟΝΤΑΙ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΗ-ΧΑΜΗΛΗ	ΜΕΣΟΣ
ΛΟΓΙΣΤΕΣ	ΥΨΗΛΗ	ΥΨΗΛΗ	ΥΨΗΛΟΣ
ΟΡΚΩΤΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ - ΛΟΓΙΣΤΕΣ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΟΣ
ΣΥΜΒΟΛαιοΓΡΑΦΟΙ	ΥΨΗΛΗ	ΜΕΣΗ-ΥΨΗΛΗ	ΥΨΗΛΟΣ
ΜΕΣΙΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	ΜΕΣΗ-ΥΨΗΛΗ	ΥΨΗΛΗ	ΥΨΗΛΟΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ	ΥΨΗΛΗ	ΥΨΗΛΗ	ΥΨΗΛΟΣ
ΕΜΠΟΡΟΙ ΑΓΑΘΩΝ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΞΙΑΣ	ΜΕΣΗ-ΥΨΗΛΗ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΟΣ-ΥΨΗΛΟΣ
ΕΝΕΧΥΡΩΔΕΣΙΤΕΣ	ΜΕΣΗ-ΥΨΗΛΗ	ΜΕΣΗ	ΜΕΣΟΣ-ΥΨΗΛΟΣ

Πίνακας 2 - Κλάδοι τρωτότητα - απειλή - κίνδυνος

¹ Ο 3x3 πίνακας υπολογίζει το επίπεδο κινδύνου ως συνάρτηση της απειλής και της τρωτότητας, όπου (S) θα δοθεί στους ΚΑΜΗΛΟ (L), ΜΕΣΟ-ΧΑΜΗΛΟ (ML), ΜΕΣΟ (M), ΜΕΣΟ-ΥΨΗΛΟ (MH) και ΥΨΗΛΟ (H).

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

3.3 Εθνική κλαδική τρωτότητα

Βάσει της μεθοδολογίας της Παγκόσμιας Τράπεζας για τον προσδιορισμό του επιπέδου τρωτότητας ανά κλάδο (sector) και τη σταθμική προσέγγιση (weighted approach) αυτών, η συνολική εθνική κλαδική τρωτότητα προσδιορίζεται σε 0,55 «Μέσο», και καθορίζονται οι προτεραιότητες δράσεων οι οποίες απεικονίζονται στον κάτωθι πίνακα:

ΚΛΑΔΟΙ	ΤΡΩΤΟΤΗΤΑ	ΕΙΔΙΚΑ ΒΑΡΗ	ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΠΡΟΤΕΡΙΑΙΟΤΗΤΑΣ
ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΣ ΚΛΑΔΟΣ	0,51	10	4
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ ΖΩΗΣ	0,36	6	14
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ	0,18	3	
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	0,21	4	
ΠΑΡΟΧΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΜΒΑΣΜΑΤΩΝ	0,68	4	5
ΕΚΔΟΤΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	0,47	3	13
ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΗΡΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ	0,40	2	15
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	0,54	5	7
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	0,27	4	
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΧΑΡΤΟΦΥΛΑΚΙΟΥ	0,16	1	
ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΒΙΒΑΣΗΣ ΕΝΤΟΛΩΝ	0,16	1	
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΓΝΙΑ ΠΟΥ ΔΙΕΞΑΓΟΝΤΑΙ ΕΠΙΓΕΙΑ	0,70	6	3
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΓΝΙΑ ΠΟΥ ΔΙΕΞΑΓΟΝΤΑΙ ΜΕΣΩ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ	0,56	3	11
ΛΟΓΙΣΤΕΣ	0,83	5	2
ΟΡΚΩΤΟΙ ΕΛΕΓΚΤΕΣ - ΛΟΓΙΣΤΕΣ	0,54	3	12
ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΟΙ	0,80	3	6
ΜΕΣΙΤΕΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ	0,77	2	9
ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ	0,86	5	1
ΕΜΠΟΡΟΙ ΑΓΑΘΩΝ ΜΕΓΑΛΗΣ ΑΞΙΑΣ	0,72	2	10
ΕΝΕΧΥΡΟΔΑΝΕΙΣΤΕΣ	0,78	2	8

Πίνακας 10- Συνολική εθνική κλαδική τρωτότητα

[2] Λήψη μέτρων δέουσας επιμέλειας

Η Α.Α.Δ.Ε. έχει ήδη εκδώσει οδηγίες²⁰ σχετικά με την ορθή εφαρμογή των διατάξεων του Ν 4557/2018 για τις κατηγορίες των νόμων υπόχρεων στην τήρηση σχετικού αρχείου που εποπτεύονται από την ίδια.

Παρόλο που δεν γίνεται ρητή αναφορά προς τούτο, από το ύφος αλλά κυρίως από το περιεχόμενο των εξειδικευμένων οδηγιών συνάγουμε το (σχετικά) ασφαλές συμπέρασμα πως τα υπόχρεα πρόσωπα, άρα και οι εξωτερικοί λογιστές – φοροτεχνικοί, οφείλουν να εφαρμόσουν τα μέτρα δέουσας επιμέλειας που αναφέρονται στο άρθρο 13 του Νόμου για υφιστάμενους και νέους πελάτες²¹ σύμφωνα με την προσέγγιση

²⁰ ΠΟΛ 1200/2018

²¹ χωρίς αυτό ν' αποκλείει τη λήψη πρόσθετων μέτρων τα οποία είναι ανάλογα του βαθμού κινδύνου βάσει δηλαδή της επαγγελματικής δραστηριότητας και του οικονο-

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

αξιολόγησης κινδύνου. Αυτό σημαίνει ότι τα υπόχρεα πρόσωπα προβαίνουν σε επικαιροποίηση των στοιχείων και πληροφοριών του πελάτη, εφόσον τα στοιχεία που έχουν ήδη στη διάθεσή τους δεν επαρκούν για να προβούν στην εξέταση της συμβατότητας των συναλλαγών του με το διαμορφωμένο οικονομικό του προφίλ, λαμβανομένου υπόψη του βαθμού κινδύνου του²².

Τα υπόχρεα πρόσωπα έχουν τη δυνατότητα να καθορίζουν την έκταση των μέτρων δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζουν ως προς τους πελάτες τους ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου των τελευταίων. Για την εκτίμηση του κινδύνου εκάστου πελάτη τους, οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τουλάχιστον τις μεταβλητές που αναφέρονται στην παράγραφο 9 του άρθρου 13, σε αντιστοιχία με το Παράρτημα Ι του Νόμου, οι οποίες αφορούν στην επαγγελματική δραστηριότητα και το οικονομικό μέγεθος του πελάτη, το σκοπό της επιχειρηματικής σχέσης, τον τύπο, τη συχνότητα και την αξία των διενεργούμενων συναλλαγών του πελάτη.

Επιπρόσθετα, τα υπόχρεα πρόσωπα οφείλουν να συμμορφώνονται με τις αποφάσεις που εκδίδει η αρμόδια Αρχή τους, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 6 του Νόμου και να είναι σε θέση να αποδείξουν σε αυτήν ότι τα μέτρα δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζουν ως προς τους πελάτες τους είναι ανάλογα με τους κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας που ενέχουν οι δραστηριότητές τους, καθώς και ότι τα μέτρα αυτά εφαρμόζονται με συνέπεια και αποτελεσματικότητα.

μικού μεγέθους του πελάτη, του σκοπού της επιχειρηματικής σχέσης, του τύπου, της συχνότητας και της αξίας των διενεργούμενων συναλλαγών, καθώς και της αναμενόμενης προέλευσης και του προορισμού των κεφαλαίων

²² Σελ. 9 αιτιολογικής έκθεσης

ΜΕΤΡΑ ΔΕΟΥΣΑΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ

- Εξακρίβωση και επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη βάσει εγγράφων, δεδομένων ή πληροφοριών από αξιόπιστη και ανεξάρτητη πηγή.
- Όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα, τα καταπιστεύματα ή άλλα νομικά μορφώματα λαμβάνονται εύλογα μέτρα για να γίνει γνωστή η διάρθρωση του καθεστώτος ιδιοκτησίας και ελέγχου του πελάτη. Στην περίπτωση δικαιούχων καταπιστευμάτων ή αντίστοιχων νομικών μορφωμάτων, οι οποίοι προσδιορίζονται ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά τους ή ανά κατηγορία, το υπόχρεο πρόσωπο λαμβάνει επαρκείς πληροφορίες σχετικά με το δικαιούχο, ώστε να βεβαιωθεί ότι είναι σε θέση να προσδιορίσει την ταυτότητά του κατά το χρόνο της πληρωμής ή της άσκησης των δικαιωμάτων του δικαιούχου.
- Όταν ο πελάτης ενεργεί μέσω εξουσιοδοτημένου προσώπου, εξακριβώνεται κι επαληθεύεται και την ταυτότητα του προσώπου αυτού, όπως και τα στοιχεία νομιμοποίησής του.
- Εξακρίβωση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου, επικαιροποίηση των στοιχείων και τη λήψη εύλογων μέτρων πως αυτά εξειδικεύονται με αποφάσεις της εποπτεύουσας Αρχής.,
- Αξιολόγηση και, ανάλογα με την περίπτωση, συλλογή πληροφοριών για το αντικείμενο και το σκοπό της επιχειρηματικής σχέσης,
- Άσκηση συνεχούς εποπτείας όσον αφορά την επιχειρηματική σχέση, με ενδελεχή εξέταση των συναλλαγών που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια αυτής, για να εξασφαλίζεται ότι οι συναλλαγές ή δραστηριότητες συνάδουν με τις γνώσεις που έχουν τα υπόχρεα πρόσωπα σχετικά με τον πελάτη, τις επαγγελματικές δραστηριότητες και το προφίλ κινδύνου του, καθώς και, εφόσον απαιτείται, την προέλευση των κεφαλαίων, σύμφωνα με κριτήρια που μπορεί να ορίζουν οι αρμόδιες Αρχές. Τα υπόχρεα πρόσωπα διασφαλίζουν επιπλέον την τήρηση ενημερωμένων εγγράφων, δεδομένων ή πληροφοριών.
- Αν σε μία συναλλαγή ή σε σειρά συνδεδεμένων συναλλαγών συμμετέχουν με οποιονδήποτε τρόπο δύο (2) ή περισσότερα υπόχρεα πρόσωπα, καθένα από αυτά οφείλει να εφαρμόσει τα μέτρα δέουσας επιμέλειας, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 19.
- Τα υπόχρεα πρόσωπα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξουν στις αρμόδιες Αρχές, ότι η έκταση των μέτρων είναι ανάλογη με τους κινδύνους διάπραξης αδικημάτων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και ότι εφαρμόζουν αυτά τα μέτρα με συνέπεια και αποτελεσματικότητα.

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

[3] ΤΗΡΗΣΗ ΑΡΧΕΙΟΥ

Τα στοιχεία που απαιτούνται κατ' ελάχιστον²³ για την πιστοποίηση της ταυτότητας των πελατών (φυσικών και νομικών προσώπων ή οντοτήτων) των ως άνω υπόχρεων προσώπων και τα απαιτούμενα ενδεικτικώς έγγραφα που επαληθεύουν τα στοιχεία αυτά είναι τα κάτωθι αναφερόμενα²⁴ :

ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

1. Ονοματεπώνυμο και πατρώνυμο
2. Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας - Διαβατήριο εν ισχύ - Δελτίο Ταυτότητας Ομογενούς απόφαση χορήγησης ή ανανέωσης διαμονής ή παραμονής σε ισχύ ΚΑΙ εκδούσα αρχή
3. Ημερομηνία και τόπος γέννησης
4. Υπηκοότητα
5. Χώρα διαμονής
6. Διεύθυνση κατοικίας και τηλέφωνο επικοινωνίας (αποδεικνύονται από πρόσφατο λογαριασμό Οργανισμού Κοινής Ωφέλειας και/ή μισθωτήριο συμβόλαιο)
7. Ασκούμενο επάγγελμα (αποδεικνύονται από βεβαίωση του εργοδότη / αντίγραφο πρόσφατης μισθοδοσίας / επαγγελματική ταυτότητα)
8. Βεβαίωση ασφαλιστικού φορέα
9. Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.)

Ειδικά ως προς τις νομικές οντότητες (εταιρίες), για τις ανάγκες εφαρμογής του Νόμου, έχουν ήδη ορισθεί κριτήρια προσδιορισμού του πραγματικού δικαιούχου, τα οποία θέλουν όπως :

α) Το ή τα φυσικά πρόσωπα στα οποία τελικά ανήκει η εταιρεία ή τα οποία ελέγχουν αυτή διά της κατοχής ή του ελέγχου αμέσως ή εμμέσως ικανού ποσοστού των μετοχών ή των δικαιωμάτων ψήφου ή άλλων ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων αυτής, μεταξύ άλλων και μέσω μετοχών στον κοιμιστή ή μέσω ελέγχου με άλλα μέσα. **Η κατοχή ποσοστού μετοχών άνω του 25% ή ιδιοκτησιακού δικαιώματος άνω του 25% μιας μη**

---

²³ Στις περιπτώσεις αυτές ως έγγραφα επαλήθευσης απαιτούνται οποιαδήποτε νομιμοποιητικά έγγραφα που εκδίδονται από τις αρμόδιες αρχές της χώρας προέλευσης του πελάτη, συμπεριλαμβανομένων τυχόν βεβαιώσεων ή εγγράφων των αρμόδιων αρχών που τηρούν σχετικά μητρώα και δεδομένα, ή άλλα αποδεικτικά εν γένει έγγραφα σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας αυτής. Σε περίπτωση που αυτό κριθεί αναγκαίο, τα υπόχρεα πρόσωπα μπορούν να ζητούν επίσημη μετάφραση των απαιτούμενων εγγράφων για την κατανόηση του περιεχομένου τους.

²⁴ ΥΑ 1051027/20340/ΔΕ-Ε/22.4.2010 (ΦΕΚ Β'605/ 7.5.2010)

εισηγμένης εταιρείας από φυσικό πρόσωπο αποτελεί ένδειξη άμεσου ελέγχου αυτής.²⁵

β) Αν, και μόνο εφόσον εξαντληθούν όλα τα δυνατά μέσα και ελλείψει βάσιμων υποψιών, δεν προσδιοριστεί κανένα πρόσωπο ως πραγματικός δικαιούχος, ή αν υπάρχουν αμφιβολίες ως προς το ότι το πρόσωπο που προσδιορίστηκε είναι ο πραγματικός δικαιούχος, το ή τα φυσικά πρόσωπα που κατέχουν θέση ανώτατου διοικητικού στελέχους διευθύνοντος την εταιρεία.

Οι διατάξεις του άρθρου 20 του Ν.4557/2018 επιβάλλουν καταρχάς στα νομικά πρόσωπα και άλλες νομικές οντότητες που έχουν καταστατική έδρα στην Ελλάδα, να συλλέγουν και να φυλάσσουν επαρκείς, ακριβείς και επίκαιρες πληροφορίες, σε ειδικό μητρώο που τηρούν στην έδρα τους, σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο τους και να χορηγούν τις πληροφορίες αυτές στα υπόχρεα πρόσωπα, όταν αυτά λαμβάνουν μέτρα δέουσας επιμέλειας²⁶. Το εν λόγω ειδικό μητρώο καταχωρίζεται στο Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων, το οποίο δημιουργείται στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ) εντός εξήντα (60) ημερών από την έναρξη λειτουργίας του.

Πρόσβαση στο Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων, έχουν μεταξύ άλλων, τα υπόχρεα πρόσωπα αποκλειστικά στο πλαίσιο της εφαρμογής των μέτρων δέουσας επιμέλειας.

Επισημαίνεται ότι με την πρόσβαση των υπόχρεων προσώπων στο Κεντρικό Μητρώο Πραγματικών Δικαιούχων δεν εξαντλείται η υποχρέωσή τους αναφορικά με την πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου, καθώς το υπόχρεο πρόσωπο οφείλει να λάβει υπόψη του όλες τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή του ώστε να διασφαλίσει ότι γνωρίζει τον πραγματικό δικαιούχο. Από τη στιγμή που ταυτοποιηθεί ο πραγματικός δικαιούχος, το υπόχρεο πρόσωπο οφείλει να προχωρήσει στην πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητάς του βάσει των εγγράφων που περιλαμβάνονται στην ΠΟΛ.1200/2018 Απόφαση του Διοικητή της Α.Α.Δ.Ε.

---

²⁵ Η κατοχή ποσοστού μετοχών άνω του 25% ή ιδιοκτησιακού δικαιώματος άνω του 25% μιας εταιρείας από άλλη εταιρεία, ο έλεγχος της οποίας ασκείται από φυσικό ή φυσικά πρόσωπα ή από περισσότερες εταιρείες που ελέγχονται από το ίδιο ή τα ίδια φυσικά πρόσωπα, αποτελεί ένδειξη έμμεσου ελέγχου. Ο έλεγχος με άλλα μέσα μπορεί να εξακριβωθεί, μεταξύ άλλων, με βάση τις προϋποθέσεις των παραγράφων 2 έως και 5 του άρθρου 32 του ν. 4308/2014

²⁶ Οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνουν τουλάχιστον το ονοματεπώνυμο, την ημερομηνία γέννησης, την υπηκοότητα και τη χώρα διαμονής των πραγματικών δικαιούχων, καθώς επίσης και το είδος και την έκταση των δικαιωμάτων που κατέχουν

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Κεφαλαιουχικές Εταιρείες Ανώνυμες Εταιρείες (Α.Ε.), Εταιρείες Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.) και Ιδιωτικές Κεφαλαιουχικές Εταιρείες (Ι.Κ.Ε.)

1. Επωνυμία, έδρα, διάρκεια, σκοπός, ονόματα των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και, προκειμένου για Ε.Π.Ε., ονόματα των εταίρων της
2. Νόμιμοι εκπρόσωποι της εταιρείας και τα στοιχεία πιστοποίησης της ταυτότητάς τους καθώς και των τυχόν πραγματικών δικαιούχων (κατά την έννοια της παρ. 17 του άρθ. 3 του ν. 4557/2018), όπως αυτά ορίζονται ανωτέρω
3. Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.)
4. Αντίγραφο του δημοσιευμένου στο Γ.Ε.ΜΗ. καταστατικού και τυχόν τροποποιήσεων αυτού
5. Αντίγραφο πράξης διορισμού των προσώπων που ασκούν τη διαχείριση της εταιρίας και του νόμιμου εκπροσώπου της
6. Τα κατά περίπτωση οριζόμενα έγγραφα που αφορούν τα φυσικά πρόσωπα για τους νόμιμους εκπροσώπους και τυχόν πραγματικούς δικαιούχους
7. Βεβαίωση έναρξης εργασιών μη φυσικού προσώπου

Προσωπικές εταιρείες

1. Επωνυμία, έδρα, διάρκεια, σκοπός, ονόματα εταίρων
2. Νόμιμοι εκπρόσωποι της εταιρείας και τα στοιχεία πιστοποίησης της ταυτότητάς τους καθώς και των τυχόν πραγματικών δικαιούχων (κατά την έννοια της παρ. 17 του άρθ. 3 του ν. 4557/2018), όπως αυτά ορίζονται για τα φυσικά πρόσωπα
3. Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.)
4. Αντίγραφο του δημοσιευμένου στο Γ.Ε.ΜΗ. καταστατικού και τυχόν τροποποιήσεων αυτού
5. Τα κατά περίπτωση οριζόμενα έγγραφα που αφορούν τα φυσικά πρόσωπα για τους νόμιμους εκπροσώπους και τυχόν πραγματικούς δικαιούχους
6. Βεβαίωση έναρξης εργασιών μη φυσικού προσώπου

Λοιπά Νομικά Πρόσωπα ή οντότητες χωρίς νομική προσωπικότητα

1. Επωνυμία, έδρα, διάρκεια, σκοπός
2. Νόμιμοι εκπρόσωποι, διευθυντικά όργανα και τα στοιχεία πιστοποίησης της ταυτότητάς τους καθώς και των τυχόν πραγματικών δικαιούχων (κατά την έννοια της παρ. 17 του άρθ. 3 του ν. 4557/2018) όπως αυτά ορίζονται για τα φυσικά πρόσωπα

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

3. Αριθμός Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.)
4. Αντίγραφα των προβλεπόμενων νομιμοποιητικών εγγράφων, καθώς και των τυχόν σχετικών τροποποιήσεών τους
5. Τα κατά περίπτωση οριζόμενα έγγραφα που αφορούν τα φυσικά πρόσωπα για τους νόμιμους εκπροσώπους και τυχόν πραγματικούς δικαιούχους
6. Βεβαίωση έναρξης εργασιών μη φυσικού προσώπου

Διευκρινίζουμε πως η πιστοποίηση και η επαλήθευση των στοιχείων ταυτότητας του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου πραγματοποιείται πριν από τη σύναψη της επιχειρηματικής σχέσης ή τη διενέργεια της συναλλαγής.

Επιτρέπεται ωστόσο να ολοκληρώνεται κατά τη διάρκεια της σύναψης της επιχειρηματικής σχέσης, εφόσον αυτό απαιτείται για να μη διακοπεί η ομαλή διεξαγωγή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και εφόσον ο κίνδυνος διάπραξης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας είναι μικρός. Στις περιπτώσεις αυτές, οι εν λόγω διαδικασίες επαλήθευσης περατώνονται το συντομότερο δυνατό μετά την αρχική επαφή. **Τα υπόχρεα πρόσωπα δεν πρέπει να κάνουν κατάχρηση της εν λόγω παρέκκλισης αποδεχόμενα αιτιάσεις του πελάτη περί δυσκολίας προσκόμισης εγγράφων επαλήθευσης ταυτότητας ή νομιμοποιητικών εγγράφων νομικού προσώπου πριν από την έναρξη της επιχειρηματικής σχέσης και περί του επείγοντος διενέργειας συναλλαγών που είναι συνήθεις.**

[4] Φύλαξη αρχείου και στοιχείων

Οι υποχρεώσεις των εξωτερικών λογιστών – φοροτεχνικών δεν περιορίζονται στην ταυτοποίηση των πελατών τους και στη φύλαξη των σχετικών εγγράφων. Προβαίνοντας σε ανάλυση κινδύνου του πελάτη (όπως θα δούμε παρακάτω), **δέον να τηρείται λεπτομερές ημερολόγιο κινήσεων της μεταξύ του εξωτερικού λογιστή – φοροτεχνικού και του πελάτη-ως προς τα ραντεβού, τις ενέργειες που εκτελεί για λογαριασμό του και κυρίως να προτιμά την έγγραφη ανταλλαγή απόψεων και κυρίως εντολών** (λχ. μέσω e mail). Οι ανωτέρω ενέργειες αποσκοπούν στον εντοπισμό και διερεύνηση από την Αρχή ενδεχόμενης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Τα παρακάτω αναφερόμενα έγγραφα, παραστατικά ή στοιχεία φυλάσσονται σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή για χρονικό διάστημα πέντε ετών μετά το τέλος της επιχειρηματικής σχέσης με τον πελάτη ή την ημερομηνία της περιστασιακής συναλλαγής.

α) τα έγγραφα και οι πληροφορίες που απαιτούνται για την εφαρμογή των μέτρων συνήθους δέουσας επιμέλειας, μεταξύ των οποίων είναι η πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας των πελατών και των πραγματικών δικαιούχων.

β) τα πρωτότυπα ή αντίγραφα παραστατικά που είναι αναγκαία για τον προσδιορισμό των συναλλαγών,

γ) τα εσωτερικά έγγραφα που αφορούν σε εγκρίσεις ή διαπιστώσεις ή εισηγήσεις για υποθέσεις που σχετίζονται με την διερεύνηση των αδικημάτων νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ή αναφερθείσες ή μη υποθέσεις στην Αρχή,

δ) τα στοιχεία της επιχειρηματικής, εμπορικής και επαγγελματικής αλληλογραφίας με τους πελάτες που αποδεικνύουν τη συμμόρφωση των υπόχρεων προσώπων προς τις υποχρεώσεις που ορίζει ο Ν.4557/2018.

[5] ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΚΑΘΟΡΙΖΟΥΝ ΤΗ ΔΥΝΗΤΙΚΗ ΥΠΑΡΞΗ ΥΨΗΛΟΤΕΡΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Η τήρηση του εκ του Νόμου προβλεπόμενου αρχείου και η ενημέρωση του Μητρώου δεν είναι η μοναδική υποχρέωση που καθιερώνει ο Ν 4557/2018. Τυπικά είναι η δυσκολότερη καθώς θα χρειασθεί χρόνος αρκετός προκειμένου να ενημερωθούν οι πελάτες, υφιστάμενοι και νέοι, πως η συνεργασία με τον εξωτερικό λογιστή – φοροτεχνικό σε σαφώς καθοριζόμενες από τις διατάξεις του Νόμου πράξεις δεν θ' απέχει πλέον από την αντίστοιχη με κάποιο Τραπεζικό Ίδρυμα ως προς το «γραφειοκρατικό κομμάτι» αυτής .

Η ουσιαστικότερη όμως υποχρέωση είναι η αυτοπροστασία ενός εκάστου εξωτερικού λογιστή – φοροτεχνικού από την κατηγορία της συνέργειας σε υποθέσεις που εμπίπτουν στις ποινικά κολάσιμες πράξεις που περιγράφει ο Ν 4557/2018.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 14 του Νόμου, **ύποπτη συναλλαγή ή δραστηριότητα** χαρακτηρίζεται η συναλλαγή ή δραστηριότητα από την οποία εκτιμάται ότι προκύπτουν αποχρώσεις ενδείξεις ή υπόνοιες για πιθανή απόπειρα ή διάπραξη των αδικημάτων του άρθρου 2 ή για εμπλοκή του συναλλασσόμενου ή του πραγματικού δικαιούχου σε εγκληματικές δραστηριότητες, με βάση την αξιολόγηση των στοιχείων της συναλλαγής, όπως η φύση της συναλλαγής, η κατηγορία χρηματοπιστωτικού μέσου, η συχνότητα, η πολυπλοκότητα και το ύψος της συναλλαγής, καθώς και η χρήση ή μη μετρητών, και του προσώπου, όπως το επάγγελμα, η οικονομική επιφάνεια, η συναλλακτική ή επιχειρηματική συμπεριφορά, η φήμη, το παρελθόν, το επίπεδο διαφάνειας του νομικού προσώπου-πελάτη και άλλα σημαντικά χαρακτηριστικά. Ενώ σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 15, ως **ασυνήθης συναλλαγή ή δραστηριότητα** χαρακτηρίζεται η συναλλαγή ή δραστηριότητα που δεν συνάδει με τη συναλλακτική, επιχειρηματική ή επαγγελματική συμπεριφορά του συναλλασσόμενου ή του πραγματικού δικαιούχου ή με την οικονομική τους επιφάνεια ή που δεν έχει προφανή σκοπό ή κίνητρο οικονομικής, επαγγελματικής ή προσωπικής φύσεως.

Έτσι λοιπόν, ο εξωτερικός λογιστής - φοροτεχνικός – λογιστής θα πρέπει για κάθε πελάτη του να προβεί σε ορισμένες ενέργειες που, ως προελέχθη, τον προστατεύουν από συμμετοχή σε ποινικά κολάσιμες πράξεις του Νόμου.

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- Ποιος είναι ο πελάτης;	- Κίνδυνος πελάτη	- Τι είδους εγγράφων χρειαζόμαστε προκειμένου να πιστοποιήσουμε το αληθές των όσων μας έχει μεταφέρει ο πελάτης;
- Ποιος ελέγχει το νπ;	- Κίνδυνος παρεχόμενων υπηρεσιών	-Τι βήματα πρέπει ν' ακολουθηθούν ή ποιες επιπρόσθετες πληροφορίες πρέπει να διερευνηθούν προκειμένου να μετριασθεί ο κίνδυνος που πιθανόν εντοπίστηκε κατά τα προηγούμενα βήματα ;
- Ποιο το αντικείμενο εργασιών;	- Γεωγραφικός κίνδυνος	
- Ποια η πηγή εισοδημάτων;	- Κίνδυνος βάσει τομέα δραστηριοποίησης	
- Τι είδους υπηρεσίες πρέπει να παρέχετε;	- Κίνδυνος βάσει τρόπου διάθεσης προϊόντων	
- Είναι νομότυπη η διαδικασία;		

Κατά πρώτο λόγο ο εξωτερικός λογιστής – φοροτεχνικός θα πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικός ως προς την παροχή υπηρεσιών (κυρίως εκπροσώπησης και υπογραφής δηλώσεων και χρηματοοικονομικών καταστάσεων) ή συμβουλών οποιασδήποτε μορφής (κυρίως φορολογικού προγραμματισμού και νόμιμης φοροαποφυγής) σε πελάτες – φυσικά ή νομικά πρόσωπα - που :

α) ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε ασυνήθιστες περιστάσεις

β) έχουν την φορολογική τους κατοικία ή την καταστατική τους έδρα σε γεωγραφικές περιοχές υψηλότερου κινδύνου και συγκεκριμένα :

σε χώρες στις οποίες έχει διαπιστωθεί²⁷ σύμφωνα με αξιόπιστες πηγές, πέραν των σχετικών πράξεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπως λεπτομερείς εκθέσεις αξιολόγησης δημόσιων διεθνών οργανισμών :

- η έλλειψη αποτελεσματικών συστημάτων καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας,
- υψηλά επίπεδα διαφθοράς, οργανωμένου εγκλήματος ή άλλων εγκληματικών δραστηριοτήτων,

²⁷ Βλ.λ. σχετικά ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

σε χώρες που υπόκεινται σε κυρώσεις, εμπορικό αποκλεισμό ή παρεμφερή περιοριστικά μέτρα που έχουν επιβληθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών,

σε χώρες που παρέχουν χρηματοδότηση ή υποστήριξη σε τρομοκρατικές δραστηριότητες ή που στο έδαφος τους δρουν οργανώσεις χαρακτηρισμένες ως τρομοκρατικές.

γ) εταιρείες που έχουν μετόχους ασκούντες καθήκοντα εξ ονόματος άλλου προσώπου ή μετοχές στον κομιστή (ανώνυμες),

δ) ιδιοκτησιακή δομή εταιρείας που φαίνεται ασυνήθιστη ή υπερβολικά πολύπλοκη, δεδομένης της φύσης των δραστηριοτήτων της εταιρείας,

στ) υπηκόους τρίτης χώρας που υποβάλουν αίτηση για χορήγηση δικαιώματος διαμονής ή ιθαγένειας στο κράτος-μέλος με αντάλλαγμα μεταφορές κεφαλαίων, αγορά ιδιοκτησίας ή κρατικών ομολόγων ή επενδύσεις σε εταιρείες στο εν λόγω κράτος - μέλος.

Δευτερευόντως, οφείλουν να ελέγξουν το πραγματικό αντικείμενο εργασιών του πελάτη, ειδικά όταν αυτό αφορά προϊόντα, υπηρεσίες, συναλλαγές ή διαύλους παροχής προϊόντων ή υπηρεσιών που ευνοούν την ανωνυμία, ή περιλαμβάνουν πληρωμές από τρίτους με τους οποίους δεν προκύπτει η ύπαρξη οποιασδήποτε σχέσης ή τέλος αφορά συνεργασία – συνεταιρισμό ή συναλλαγή οποιασδήποτε μορφής με τα κατονομαζόμενα στο άρθρο 18 πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα.

Υπό το καθεστώς του προηγούμενου Νόμου, η ΑΑΔΕ είχε εκδώσει την με αριθμό ΠΟΛ. 1185/2013 στην οποία συνοπτικά παρέθεσε ενδεικτικά παραδείγματα συναλλαγών, δραστηριοτήτων ή συμπεριφορών (τυπολογιών) που από τη φύση τους ενδεχομένως συνδέονται με πρόθεση νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Τόνιζε δε τα σημάδια αυτά δεν υποδείκνυαν απαραίτητα νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή /και χρηματοδότηση της τρομοκρατίας αλλά ένδειξη περαιτέρω διερεύνησης και πιθανόν αποστολής αναφοράς προς την Αρχή του άρθρου 7 του Ν 3691 /2008 .

Σύμφωνα με όσα αναφέρονται στην ΠΟΛ. (κατά την περίοδο που εκδόθηκε ο φοροτεχνικός , πλέον ο κάθε) εξωτερικός λογιστής – φοροτεχνικός θα πρέπει πάντα να έχει στο μυαλό του ότι η νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες αφήνει πίσω της ίχνη ή ορθότερα ενδείξεις οι οποίες θα πρέπει να αξιολογούνται, προς αποφυγή δυσάρεστων εκπλήξεων :

A. Ενδείξεις συγκεκριμένων συναλλαγών / δραστηριοτήτων - που πρέπει να θεωρούνται ως ασυνήθεις ή ύποπτες νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες κατά την έννοια των παρ. 13-14 του άρθρου 4 του ν.3691/2008 - μπορεί να αφορούν στην ταυτότητα του πελάτη:

1. Απροθυμία πελάτη να προσκομίσει κατά τη σύναψη της συναλλαγής τα προβλεπόμενα έγγραφα επαλήθευσης της ταυτότητάς του (Α.Υ.Ο.Ο. [1051027 /20340/ΔΕ-](#)

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

[Ε/20.4.2010](#) ΦΕΚ Β' 605/7-5-2010) ή όταν αυτός προσκομίζει έγγραφα αμφιβόλου γνησιότητας ή δίνει ανεπαρκείς ή ανακριβείς πληροφορίες.

2. Εκπρόσωπος νομικού προσώπου που επιχειρεί να πραγματοποιήσει συναλλαγή για λογαριασμό του νομικού προσώπου, αρνείται να δώσει τα προβλεπόμενα έγγραφα πιστοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας του νομικού προσώπου (Α.Υ.Ο. [1051027/20340/ΔΕ-Ε/20.4.2010](#) ΦΕΚ Β' 605/7-5-2010).

3. Επιμονή του πελάτη για διενέργεια και πληρωμή σε μετρητά συναλλαγών μεγάλης αξίας (ιδίως άνω των 15.000 ευρώ).

4. Υπάρχουν πληροφορίες από εξωτερική πηγή (τοπική κοινωνία, μέσα ενημέρωσης, κ.λπ.) ότι πελάτης εμπλέκεται σε δραστηριότητες που πιθανώς συνδέονται με φοροδιαφυγή ή ότι διάγει πολυτελή βίο.

5. Διενεργούνται συχνές ή σημαντικού ύψους συναλλαγές επί αγαθών μεγάλης αξίας οι οποίες δεν είναι συμβατές με το συνήθη τρόπο συναλλακτικής δραστηριότητας (ενδεικτικά παραπέμπουμε και στην Κ.Υ.Α. [1077797/20542/ΔΕ-Ε/8.6.2010](#) ΦΕΚ Β' 918/24-6-2010 & Β' 1057/13-7-2010 «Ορισμός κριτηρίων προσδιορισμού των εμπορών αγαθών μεγάλης αξίας, ως υπόχρεων προσώπων του ν. [3691/2008](#)»).

6. Χρησιμοποιείται προσωπικός λογαριασμός του ιδιοκτήτη ή του υπαλλήλου εταιρείας, αντί του εταιρικού λογαριασμού, για τη διενέργεια συναλλαγών της εταιρείας, με σκοπό την απόκρυψη πωλήσεων ή άλλων εταιρικών γεγονότων.

7. Πραγματοποιούνται αγορές αγαθών μεγάλης αξίας, όπως σκαφών αναψυχής, πολυτελών αυτοκινήτων ή έργων τέχνης, από πρόσωπα εγκατεστημένα σε περιοχή εξωχώριων δραστηριοτήτων ή χώρα χαμηλής φορολογίας, των οποίων ο πραγματικός δικαιούχος είναι φυσικό πρόσωπο με δηλούμενο εισόδημα (βάσει εκκαθαριστικού σημειώματος) που δεν δικαιολογεί τις αγορές αυτές.

8. Δικηγόρος φέρεται να χρησιμοποιεί προσωπικούς του λογαριασμούς για συναλλαγές φυσικών ή νομικών προσώπων που εκπροσωπεί.

9. Ασυνήθης νευρική συμπεριφορά προσώπων κατά τη διεξαγωγή συναλλαγής.

10. Μη επίδειξη εύλογου ενδιαφέροντος από τον πελάτη για τους κινδύνους ή τους οικονομικούς όρους της συναλλαγής.

11. Άρνηση του πελάτη να έχει προσωπικές επαφές με την επιχείρηση.

12. Επαναλαμβανόμενες όμοιες συναλλαγές για ποσά λίγο κάτω από το ελάχιστο όριο, για το οποίο απαιτείται εφαρμογή μέτρων δέουσας επιμέλειας (15.000 ευρώ).

13. Συχνή αλλαγή διεύθυνσης του πελάτη που δεν δικαιολογείται από την επαγγελματική του δραστηριότητα.

14. Περιπτώσεις πελατών, των οποίων αλλάζει συνεχώς η εμφάνισή και η συμπεριφορά, υποδηλώνοντας αλλαγή του βιοτικού τους επιπέδου.

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

15. Το τηλέφωνο του σπιτιού ή της επιχείρησης του πελάτη είναι απενεργοποιημένο.

16. Η ύπαρξη υπόνοιας ή η διαπίστωση ίδρυσης εικονικών επιχειρήσεων από τον πελάτη.

17. Αγοραπωλησία ακινήτου εμφανίζεται να έχει πραγματοποιηθεί χωρίς να έχει τηρηθεί ο απαιτούμενος από το νόμο τύπος, π.χ. με ιδιωτικό συμφωνητικό.

18. Από τα στοιχεία του ακινήτου που αναφέρονται στο συμβόλαιο μεταβίβασης προκύπτει ότι το ακίνητο έχει περιέλθει στην κυριότητα του πωλητή πολύ πρόσφατα (διαδοχικές αγοραπωλησίες ακινήτων).

B. Ενδείξεις συμπεριφοράς υπαλλήλων υπόχρεων προσώπων που μπορεί να θεωρηθούν ύποπτες ότι συνδέονται με πρόθεση νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και θα πρέπει να ενεργοποιούν την προβλεπόμενη στις σχετικές διατάξεις διαδικασία:

1. Ο υπάλληλος κάνει σπάταλο τρόπο ζωής που δεν μπορεί να δικαιολογηθεί από το μισθό του.

2. Ο υπάλληλος παραλείπει να συμμορφωθεί με αναγνωρισμένες πολιτικές, διαδικασίες και μεθόδους.

3. Ο υπάλληλος είναι απρόθυμος να πάρει άδεια.

4. Αλλαγές στην απόδοση ή στον τρόπο συμπεριφοράς του υπαλλήλου.

5. Υπάλληλος διατηρεί κοινωνικές σχέσεις πέραν του συνήθους με πελάτες της εταιρείας.

[6] ΕΝΔΕΔΕΙΓΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Ας υποθέσουμε λοιπόν πως το υπόχρεο πρόσωπο έχει αντιληφθεί πως τα μέτρα δέουσας επιμέλειας δίνουν αποτελέσματα ανησυχητικά έως και απαγορευτικά ως προς το προφίλ του πελάτη του.

Ο Ν 4558/2018 δίνει στον εξωτερικό λογιστή – φοροτεχνικό μία σειρά επιλογών (που σε ορισμένες περιπτώσεις εν τοις πράγμασι είναι υποχρεωτικές) ως προς τις ενδεδειγμένες ενέργειες που πρέπει ν' ακολουθήσει στην περίπτωση αυτή :

Πιο συγκεκριμένα :

[1] Αν το υπόχρεο πρόσωπο δεν μπορεί να συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη οφείλει να αρνηθεί να εκτελέσει συναλλαγή του, δεν συνάπτει επιχειρηματική σχέση ή διακόπτει οριστικά αυτήν και εξετάζει αν συντρέχει υποχρέωση αναφοράς στην Αρχή.

Αν πρόκειται για παλιό πελάτη με τον οποίο έχει χτισθεί μακροχρόνια σχέση εμπιστοσύνης, συνιστάται η έστω και συγκεκαλυμμένη προσπάθεια αποτροπής εμπλοκής του σε εγκληματική δραστηριότητα. Η ανωτέρω περιγραφόμενη ενέργεια δεν ισοδυναμεί σε καμία περίπτωση με γνωστοποίηση στην αρμόδια Αρχή.

ΕΞΑΙΡΕΣΗ : οι εξωτερικοί λογιστές-φοροτεχνικοί σύμβουλοι συνάπτουν επιχειρηματική σχέση κι εκτελούν τη συναλλαγή χωρίς να υποχρεούνται να αναφέρουν το στιδήποτε στην Αρχή, **μόνον αν** εξακριβώνουν τη νομική θέση των πελατών τους ή εκτελούν τα καθήκοντά τους στο πλαίσιο της υπεράσπισης ή εκπροσώπησής τους σε δι-

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

καστικές διαδικασίες ή σχετικά με αυτές, συμπεριλαμβανομένης της παροχής συμβουλών αναφορικά με την κίνηση ή αποφυγή τέτοιων διαδικασιών.

[2] Τα υπόχρεα πρόσωπα **και** οι υπάλληλοί τους, οφείλουν να:

α) Ενημερώνουν αμελλητί, με δική τους πρωτοβουλία, την Αρχή, όταν γνωρίζουν ή έχουν σοβαρές ενδείξεις ή υποψίες ότι χρηματικά ποσά, ανεξαρτήτως του ύψους τους, συνιστούν έσοδα από εγκληματικές δραστηριότητες ή σχετίζονται με χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Η υποχρέωση αυτή αφορά και κάθε περίπτωση απόπειρας ύποπτης συναλλαγής,

β) παρέχουν αμελλητί στην Αρχή, στην αρμόδια αρχή και σε άλλες δημόσιες αρχές που είναι επιφορτισμένες με καθήκοντα για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ύστερα από αίτημά τους, όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες και στοιχεία, σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπουν οι κείμενες διατάξεις.

ΕΞΑΙΡΕΣΗ : οι εξωτερικοί λογιστές-φοροτεχνικοί σύμβουλοι απαλλάσσονται των ανωτέρω αναφερομένων υποχρεώσεων αποκλειστικά και μόνο για τις πληροφορίες που λαμβάνουν από ή σχετικά με πελάτη τους, κατά την αξιολόγηση της νομικής κατάστασης του εν λόγω πελάτη ή όταν τον υπερασπίζονται ή τον εκπροσωπούν σε δίκη ή σχετικά με δίκη, συμπεριλαμβανομένης της παροχής συμβουλών για την κίνηση ή την αποφυγή δίκης, ανεξαρτήτως αν οι πληροφορίες λαμβάνονται πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά τη δίκη.

[3] Τα υπόχρεα πρόσωπα **και** οι υπάλληλοί τους απέχουν υποχρεωτικώς από τη διενέργεια συναλλαγών, για τις οποίες γνωρίζουν ή υποπτεύονται ότι σχετίζονται με προϊόντα εγκληματικών δραστηριοτήτων ή συνδέονται με χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, προτού ολοκληρώσουν τις απαραίτητες ενέργειες της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 22 και συμμορφωθούν με τις οδηγίες της Αρχής.

Ωστόσο, τα υπόχρεα πρόσωπα οφείλουν να συνυπολογίσουν τον κίνδυνο ο πελάτης να υποψιασθεί κάτι από τη μη διενέργεια της συναλλαγής και να προσπαθήσει να αποκρύψει τα περιουσιακά του στοιχεία. Στη περίπτωση αυτή η συναλλαγή εκτελείται κανονικά και τα υπόχρεα πρόσωπα ενημερώνουν την Αρχή αμέσως μετά.

[7] ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΜΨΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ

Η συζήτηση σχετικά με την άρση του επαγγελματικού απορρήτου στον τομέα του ΞΧ θεωρείται παρωχημένη καθώς αφενός το ΔΕΚ (C- 305-05) κι αφετέρου το ΕΔΔΑ (Michaud κατά Γαλλίας) έθεσαν σαφή όρια τουλάχιστον στη δικηγορική κοινότητα κατά την εκτέλεση των νομικών τους, δικαστικών και εξωδικαστικών, καθηκόντων. Σε αυτό ακριβώς το πνεύμα κινείται και η αιτιολογική σκέψη (9) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, η οποία διευκρινίζει πως «η παροχή νομικών συμβουλών θα πρέπει να εξακολουθεί να υπόκειται στην υποχρέωση τήρησης του επαγγελματικού απορρήτου, εκτός εάν ο ίδιος ο επαγγελματίας νομικός συμμετέχει σε νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή σε χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, εάν οι νομικές

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

συμβουλές παρέχονται με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή εάν ο επαγγελματίας νομικός γνωρίζει ότι ο πελάτης ζητά νομικές συμβουλές με σκοπό τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας». Προχωρώντας ένα βήμα παραπέρα, στην αιτιολογική σκέψη (10) επιχειρείται εμφατικά μία εξομείωση δικαστικών και εξωδικαστικών υπηρεσιών από άλλους, μη νομικούς, επαγγελματίες, καθώς « ... Υπηρεσίες άμεσα συγκρίσιμες θα πρέπει να αντιμετωπίζονται ομοίως, όταν παρέχονται από επαγγελματία που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Προκειμένου να διαφυλαχθούν τα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ο «Χάρτης»), όσον αφορά τους νόμιμους ελεγκτές, τους εξωτερικούς λογιστές και τους φορολογικούς συμβούλους, οι οποίοι, σε ορισμένα κράτη μέλη, δικαιούνται να υπερασπίζονται ή να εκπροσωπούν έναν πελάτη στα πλαίσια δικαστικών διαδικασιών ή να διαπιστώνουν τη νομική του θέση, οι πληροφορίες τις οποίες αποκτούν κατά την εκτέλεση αυτών των καθηκόντων δεν θα πρέπει να υπόκεινται στις υποχρεώσεις αναφοράς που προβλέπονται από την παρούσα οδηγία.»

Οι ανωτέρω αιτιολογικές σκέψεις αποτυπώνονται τόσο στο λεκτικό της Οδηγίας, όσο και στην εθνική μας νομοθεσία: η υποχρέωση υποβολής αναφοράς του υπόχρεου προσώπου του άρθρου 5 του Ν 4557/2018 –με δική του πρωτοβουλία- κάθε ύποπτης συναλλαγής στην Αρχή, εφόσον γνωρίζει ή έχει σοβαρές προς τούτο ενδείξεις ή υποψίες είναι ο κανόνας και διατυπώνεται σαφώς στην παράγραφο 1 του άρθρου 22.

Ή για να το διατυπώσουμε λιγότερο κομπιά : η παροχή συμβουλών που τεχνικά ισοδυναμούν με υποβοήθηση ή και διευκόλυνση τρίτου (πελάτη) για την διάπραξη μίας ή περισσοτέρων από τις περιγραφόμενες στις περιπτώσεις α' έως δ' της παραγράφου 2 του άρθρου 2 ενέργειες ΙΣΟΔΥΝΑΜΟΥΝ ΜΕ ΤΕΛΕΣΗ του εγκλήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Διευκρινίζουμε πως κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 27, η απόπειρα των υπόχρεων προσώπων των περιπτώσεων γ', δ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 5 να αποτρέψουν πελάτη να εμπλακεί σε εγκληματική δραστηριότητα, δεν συνιστά γνωστοποίηση προς την Αρχή .

Ομοίως, τα ως άνω πρόσωπα παρέχουν αμελλητί στην Αρχή, ύστερα από αίτημά της κατά τα ειδικώς οριζόμενα στα άρθρα 6 παρ 3ζ', 49 παρ.3, 50 παρ.2 , πρόσβαση όλα τα ζητούμενα στοιχεία ή πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους.

Επισημαίνουμε πως η πρόσβαση αυτή μπορεί να λάβει χώρα:

- με επικοινωνία μέσω ασφαλούς ηλεκτρονικού μέσου,
- με την διενέργεια επιτόπιου ελέγχου στις επαγγελματικές εγκαταστάσεις του υπόχρεου προσώπου με την προϋπόθεση τήρησης της παρ. 1 του άρθρου 9, του άρθρου 9Α και της παρ. 1 του άρθρου 19 του Συντάγματος.

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Κατά τη διάρκεια των ερευνών, οποιοδήποτε τραπεζικό, χρηματιστηριακό, φορολογικό ή επαγγελματικό απόρρητο, με την επιφύλαξη των άρθρων 212, 261 και 262 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας παύει να ισχύει.

Κατά τα ρητώς οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 22, ο ως άνω κανόνας κάμπτεται ΜΟΝΑΧΑ για τους συμβολαιογράφους, δικηγόρους, ορκωτούς λογιστές και λογιστές – φοροτεχνικούς συμβούλους αποκλειστικά και μόνον για τις πληροφορίες που λαμβάνουν από/σχετικά με πελάτη τους,

- κατά την αξιολόγηση της νομικής κατάστασης του εν λόγω πελάτη
- όταν τον υπερασπίζονται ή τον εκπροσωπούν σε δίκη ή σχετικά με δίκη,
- όταν παρέχουν συμβουλές για την κίνηση ή την αποφυγή δίκης, ανεξαρτήτως αν οι πληροφορίες λαμβάνονται πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά τη δίκη.

[8] ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΑΡΧΗ

Όπως ήδη ελέγχθη, τα υπόχρεα πρόσωπα και οι υπάλληλοί τους, στους οποίους περιλαμβάνονται τα διευθυντικά στελέχη, οφείλουν να ενημερώνουν αμελλητί, με δική τους πρωτοβουλία, την Αρχή, όταν γνωρίζουν ή έχουν σοβαρές ενδείξεις ή υποψίες ότι χρηματικά ποσά, ανεξαρτήτως του ύψους τους, συνιστούν έσοδα από εγκληματικές δραστηριότητες ή σχετίζονται με χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Η υποχρέωση αυτή αφορά και κάθε περίπτωση απόπειρας ύποπτης συναλλαγής.

Προς το παρόν δεν έχουν δοθεί σαφείς οδηγίες ως προς τον τρόπο και τις παραμέτρους που θα οδηγήσουν το υπόχρεο πρόσωπο στην υποβολή αναφοράς στην αρμόδια Αρχή. Το μόνο που είναι γνωστό, κι αυτό γιατί αναφέρεται στο άρθρο 26 παρ. 1 και 2 του Νόμου, είναι το γεγονός ότι η καλόπιστη γνωστοποίηση πληροφοριών προς την Αρχή ή εντός του υπόχρεου προσώπου δεν συνεπάγεται οποιουδήποτε είδους ευθύνη για το υπόχρεο πρόσωπο και τους υπαλλήλους του, ακόμη και αν αποδειχθεί ότι δεν υπήρξε εγκληματική δραστηριότητα, ούτε μπορεί να αποτελέσει λόγο καταγγελίας της εργασιακής σύμβασης ή μεταβολή των όρων της επί το δυσμενέστερον. Επιπρόσθετα, τα φυσικά πρόσωπα που αναφέρουν τις υπόνοιές τους για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, προστατεύονται από πιθανή εκδίκηση ή εκφοβισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 9 του ν. 2928/2001 (Α` 141).

Μέχρι της κοινοποιήσεως σχετικής αποφάσεως από την ΑΑΔΕ, οι αναφορές υποβάλλονται ηλεκτρονικά στη σελίδα της Αρχής Καταπολέμησης της Νομιμοποίησης Εσόδων από Εγκληματικές Δραστηριότητες, ακολουθώντας τις οδηγίες της σχετικής σελίδας (hellenic-fiu.gr) ²⁸.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε πως οι υποβληθείσες αναφορές κατά τον Ν 4557/2018 πρέπει να είναι καλόπιστες, να μην βασίζονται δηλαδή σε προσωπικά συναισθήματα εκ-

²⁸ Μπορείτε να βρείτε το σχετικό εγχειρίδιο ως προς τον τρόπο ηλεκτρονικής υποβολής της αναφοράς στον ακόλουθο σύνδεσμο : http://www.hellenic-fiu.gr/images/stories/files/estr_manuals/General-Users.pdf

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

δίκησης, επαγγελματικού ανταγωνισμού ή άλλα και τελικά να τεκμηριώνονται από έγγραφα που έχουμε συλλέξει για την τήρηση του σχετικού αρχείου ως υπόχρεα προς τούτο πρόσωπα.

Έτσι λοιπόν, πριν προβούμε σε αναφορά ενώπιον της Αρχής, καλό είναι ν' απαντήσουμε με ειλικρίνεια και σύνεση στο ακόλουθο ερωτηματολόγιο.

ΒΗΜΑ	ΕΡΩΤΗΣΗ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
1	Γνωρίζω ή υποψιάζομαι εγκληματική δραστηριότητα;		
	Έχει πέσει στην αντίληψή μου δραστηριότητα ασυνήθιστη ή μη σύμφωνη με τις εμπορικά ήθη που πιθανόν να αποτελεί ένδειξη εγκληματικής δραστηριότητας;		
2	Γνωρίζω ή υποψιάζομαι ότι προκύπτει όφελος από αυτή τη δραστηριότητα;		
3	Πιστεύω πως κάποιο πρόσωπο που αναμείχθηκε στη διαδικασία ή έχει στην κατοχή του τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για να πραγματοποιηθεί αυτή , έχει ήδη χαρακτηριστεί ή καταδικασθεί για κάποιο έγκλημα;		
4	Μπορώ να ταυτοποιήσω το/τα πρόσωπο/α που ωφελήθηκαν από αυτή τη δραστηριότητα;		
	Γνωρίζω τον τόπο όπου έλαβε χώρα η δραστηριότητα αυτή ;		
	Έχω πληροφορίες που θα βοηθήσουν στην εύρεση του πραγματικού δικαιούχου του οφέλους που αποκομίσθηκε από την παράνομη πράξη;		

Αν λοιπόν η απάντηση στις παραπάνω ερωτήσεις είναι θετική, τότε η υποβολή αναφοράς στην αρμόδια Αρχή είναι μονόδρομος και δεν θα πρέπει να τρομάζει τον εξωτερικό λογιστή – φοροτεχνικό. Ενδεικτικά αναφέρουμε πως σύμφωνα με στοιχεία της Αρχής του άρθρου 7 του ν. 3691/2008 κατά την περίοδο 2011- 2017 έχουν υποβληθεί σε αυτή από ορκωτούς ελεγκτές 123 αναφορές ύποπτων ή ασυνήθιστων συναλλαγών.

Η ανωτέρω διαδικασία βασίζεται στην απόλυτη εχεμύθεια των εμπλεκόμενων μερών και ως εκ τούτου **απαγορεύεται ρητά να γνωστοποιείται στον εμπλεκόμενο πελάτη ή σε τρίτους ότι διαβιβάστηκαν ή θα διαβιβαστούν αρμοδίως πληροφορίες ή ότι διεξάγεται ή ενδέχεται να διεξαχθεί έρευνα ή ανάλυση για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας**

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Τονίζουμε, τέλος, πως η εκούσια παράλειψη υποβολής αναφοράς ή η παρουσίαση ψευδών ή παραπλανητικών στοιχείων²⁹ θεωρείται ποινικά κολάσιμη πράξη κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 ~~περίπτωση δ της παραγράφου 1~~ του άρθρου 39 του Νόμου.

[9] ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ ΜΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΣΤΗΝ ΑΡΜΟΔΙΑ ΑΡΧΗ

Ας κάνουμε μία υπόθεση εργασίας : έστω λοιπόν ότι κάποιιο υπόχρεο πρόσωπο, εν προκειμένω ένας εξωτερικός λογιστής - φοροτεχνικός, αντιλαμβάνεται πως τελούνται οι περιγραφόμενες στο Νόμο αξιόποινες πράξεις και αποφασίζει

- (α) να μην συλλέξει τα περιγραφόμενα στο άρθρο 30 έγγραφα,
- (β) να μην αναφέρει το γεγονός στην αρμόδια Αρχή,
- (γ) και τα δύο ταυτόχρονα .

Μετά την πάροδο εύλογου – για τα ελληνικά δεδομένα – χρονικού διαστήματος και στη διάρκεια διενέργειας ελέγχου είτε το Σ.Δ.Ο.Ε., είτε οι Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.) και τα ελεγκτικά κέντρα, είτε οι Τελωνειακές Υπηρεσίες συντάσσουν έκθεση ελέγχου ή πορισματική αναφορά για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα αναφορικά με τις δραστηριότητες του πελάτη (για τον οποίο ο λογιστής – φοροτεχνικός αποφάσισε να μην υποβάλει αναφορά) και υποβάλλουν αυτή στην Αρχή κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 25 του Ν 4557/2018. Κι έστω ότι κατά τη διενέργεια του παραπάνω ελέγχου δεν ζητηθούν στοιχεία από τον εξωτερικό λογιστή – φοροτεχνικό κατά τη διαδικασία που περιγράφεται στο άρθρο 22 παρ. περ. β'. Έστω όμως ότι η αρμόδια Αρχή κατά τη διερεύνηση της τέλεσης αξιόποινων πράξεων αποφασίζει να κάνει χρήση των εξουσιών που της δίνει το άρθρο 49 του Νόμου.

Στην περίπτωση αυτή μπορούν να συμβούν τα ακόλουθα :

Η Αρχή μπορεί να ζητήσει στο πλαίσιο των ελέγχων και των ερευνών της τη συνεργασία και την παροχή στοιχείων κάθε είδους όχι μόνο από δικαστικές, προανακριτικές ή ανακριτικές αρχές, δημόσιες υπηρεσίες, νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου και οργανισμούς οποιασδήποτε μορφής αλλά ΚΑΙ από φυσικά πρόσωπα. Σε σοβαρές κατά την κρίση της υποθέσεις δύναται να διενεργεί ειδικούς επιτόπιους ελέγχους³⁰ και στις εγκαταστάσεις οποιουδήποτε ελεγχόμενου ή υπόχρεου στην τήρηση αρχείου προσώπου για να διερευνηθεί η τέλεση των εγκλημάτων του Ν 4557/2018 . Μέσα στα πλαίσια αυτά, μπορεί να ζητήσει από τα υπόχρεα πρόσωπα – άρα ΚΑΙ από τους εξωτερικούς λογιστές – φοροτεχνικούς- όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την εκπλήρωση των καθηκόντων της³¹.

²⁹ εφόσον για την πράξη αυτή δεν προβλέπεται βαρύτερη ποινή από άλλες διατάξεις

³⁰ με την προϋπόθεση τήρησης των άρθρων 9 παράγραφος 1, 9Α και 19 παράγραφος 1 του Συντάγματος

³¹ στις οποίες περιλαμβάνονται και ομαδοποιημένες πληροφορίες που αφορούν ορισμένες κατηγορίες συναλλαγών ή δραστηριοτήτων προσώπων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Σε περίπτωση μη συνεργασίας σε επιτόπιο έλεγχο στις εγκαταστάσεις του υπόχρεου προσώπου ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές για περιπτώσεις ελλιπούς συνεργασίας ή μη συμμόρφωσης των εν λόγω προσώπων προς τις υποχρεώσεις τους, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο.

Το σημαντικότερο όλων, έναντι της Αρχής δεν ισχύει, κατά τη διάρκεια των ελέγχων και ερευνών τους, οποιοδήποτε τραπεζικό, χρηματιστηριακό, φορολογικό ή επαγγελματικό απόρρητο³².

Έτσι λοιπόν, στην υπόθεση εργασίας που κάναμε, ο επιτόπιος έλεγχος θα μπορούσε δυνητικά να δώσει «ενδιαφέροντα» ευρήματα και για άλλους πελάτες του υπόχρεου στην τήρηση σχετικού αρχείου εξωτερικού λογιστή – φοροτεχνικού. Δεν είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε πώς θα ερμηνευθεί σε βάθος χρόνου νομολογιακά μία τέτοια εκδοχή. Κατά την άποψη της γράφουσας, τα όσα έγιναν αποδεκτά στην υπόθεση LEOTSAKOS c. GRÈCE³³ δεν θα μπορούσαν να εφαρμοσθούν στα πλαίσια του Ν 4557/2018, κυρίως γιατί η εθνική νομοθεσία που αφορά τον τρόπο διενέργειας επιτόπιων ελέγχων έχει αλλάξει ριζικά, ενώ ταυτόχρονα η στάθμιση της άρσης του επαγγελματικού απορρήτου και του επιδιωκόμενου σκοπού προκρίνει την πάταξη της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες.

Κάτω από αυτές τις συνθήκες ο εξωτερικός λογιστής – φοροτεχνικός της υπόθεσης εργασίας μας, θα βρεθεί σε ιδιαίτερα δυσχερή θέση. Δεν αποκλείουμε μάλιστα να θεωρηθεί ως συνεργός στην τέλεση του αδικήματος της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες του ή των πελατών του, γεγονός που θα τον φέρει αντιμέτωπο με τις αναλυτικά περιγραφόμενες διοικητικές και ποινικές κυρώσεις του κεφαλαίου Η΄ του Ν 4557/2018.

Μπορεί η παραπάνω υπόθεση εργασίας να φαντάζει εξωπραγματική, ωστόσο τίποτα δεν αποκλείει να γίνει πρωτοσέλιδο σε δικαστικό ρεπορτάζ. Οι υποθέσεις νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες που έχουν δει το φως της δημοσιότητας εστιάζουν κυρίως στον επώνυμο πρωταγωνιστή, ήτοι τον πραγματικό δικαιούχο, ωστόσο πάντα στα ψιλά γράμματα γίνεται φευγαλέα αναφορά σε πλήθος συγκατηγορουμένων - συνεργών. Και φυσικά, σπανίως ως ποτέ δεν μαθαίνουμε το αποτέλεσμα της ποινικής διαδικασίας ως προς τα πρόσωπα αυτά. Πολλώ δε μάλλον την επαγγελματική τους ιδιότητα.

[10] Σύνδεση με το αδίκημα της συνέργειας σε Φοροδιαφυγή

Σύμφωνα με το άρθρο 4 περίπτωση ισα του Ν 4557/2018, στα βασικά αδικήματα της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας **εντάσσεται και το έγκλημα της φοροδιαφυγής που προβλέπεται στο άρθρο 66 του ν. 4174/2013** με την εξαίρεση του πρώτου εδαφίου της παραγρά-

³² με την επιφύλαξη των άρθρων 212, 261 και 262 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

³³ https://www.dalloz-actualite.fr/sites/dalloz-actualite.fr/files/resources/2018/10/affaire_leotsakos_c._gr_ce.pdf

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

φου 5 και της διασυννοριακής απάτης σχετικά με τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) του άρθρου 23 του ν. 4689/2020.

Η διάταξη δεν πρέπει να μας προκαλεί έκπληξη καθώς δεν αποτελεί καινοτομία του νέου Νόμου. Ήδη στον προγενέστερο Νόμο (ν 3691/2008), στο άρθρο 3 περίπτωση ιη' προβλέπονταν ως βασικό αδίκημα η φοροδιαφυγή όπως ορίζονταν στα άρθρα 17, 18 (με εξαίρεση την παράγραφο 1) και 19 (με εξαίρεση την περίπτωση του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 10) του Ν 2523/1997 .

Με ασφάλεια λοιπόν μπορούμε να πούμε πως η συνέργεια του (εξωτερικού) λογιστή – φοροτεχνικού στα παραπάνω απαριθμούμενα αδικήματα μετά την 5^η Αυγούστου 2008 μπορεί να επιφέρει ΚΑΙ τις ποινικές κυρώσεις που προβλέπει ο Ν 3691/2008³⁴, ενώ για τη συνέργεια του (εξωτερικού) λογιστή – φοροτεχνικού σε εγκλήματα φοροδιαφυγής που τελέστηκαν μετά την έναρξη ισχύος του Ν 4557/2018, δηλαδή την 30^η Ιουλίου 2018, έχουν εφαρμογή πέραν των διατάξεων του άρθρου 66 του Ν 4174/2013³⁵ ΚΑΙ οι ποινικές (και διοικητικές και λοιπές) κυρώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 39 έως και 46 του Ν 4557/2018 .

Σημαντικό επίσης είναι και το γεγονός ότι ρητά πλέον και σε συνέχεια αφενός των αποφάσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας που αφορούν την παραγραφή του δικαιώματος του Δημοσίου για καταλογισμό φόρων κι αφετέρου των οδηγιών της Διοίκησης ως προς τη διαδικασία που οι ελεγκτικοί μηχανισμοί πρέπει να ακολουθήσουν ως προς το ποινικό σκέλος των υποθέσεων γίνεται δεκτό και νομοθετικά ³⁶ πως η άσκηση ποινικής δίωξης και η καταδίκη για νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες δεν προϋποθέτει ποινική δίωξη ή καταδίκη του υπαιτίου για το βασικό αδίκημα (της φοροδιαφυγής)

Χωρίς να θέλουμε να επεκταθούμε σε δικονομικές λεπτομέρειες, θα προσπαθήσουμε να παρουσιάσουμε συνοπτικά τα κυριότερα σημεία που ο εξωτερικός λογιστής – φοροτεχνικός δεν πρέπει να ξεχνά :

Σύμφωνα με τη διάταξη του [άρθρου 67 παρ. 3](#) του Ν [4174/2013](#) ο εν γνώσει υπογράφων ανακριβή φορολογική δήλωση ως πληρεξούσιος, καθώς και όποιος με οποιοδήποτε άλλο τρόπο εν γνώσει συμπράττει ή προσφέρει άμεση συνδρομή στην τέλεση των παραπάνω εγκλημάτων τιμωρείται ως άμεσος συνεργός.

«Άμεση συνδρομή» υπάρχει όταν μεταξύ της συμβολής του συνεργού, στην προκειμένη περίπτωση του λογιστή – φοροτεχνικού και της πράξεως του αυτουργού δηλαδή του φορολογούμενου, φυσικού ή νομικού προσώπου οποιασδήποτε μορφής, δεν παρεμβάλλεται η δραστηριότητα τρίτου προσώπου.

³⁴ Εφόσον είναι ευμενέστερες των αντιστοιχών που προβλέπουν συνδυαστικά οι διατάξεις του Ν 4174/2013 (άρθρο 66) και του Ν 4557/2018

³⁵ Βλ.λ. ανάλυση των διατάξεων του άρθρου 66 του Ν 4174/2013 στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

³⁶ Άρθρο 25 και 39 παρ. 3 του Ν 4557/2018

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Το στοιχείο «στην τέλεση» σημαίνει ουσιαστικά γνώση, δηλαδή άμεση συνδρομή με τέτοιο τρόπο ώστε η βοηθητική πράξη του (εξωτερικού) λογιστή - φοροτεχνικού να δένει ως ένα άμεσο επακόλουθο σε αδιάσπαστη δηλαδή ενότητα με την κύρια πράξη. Αντικείμενο απόδειξης της συνέργειας στην τέλεση της πράξης από τον αυτουργό αποτελούν οι πράξεις – εγκλήματα που αναλυτικά περιγράφονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 του Ν 4557/2018. Θα τολμούσαμε μάλιστα να πούμε πως ο (εξωτερικός) λογιστής – φοροτεχνικός συνδιαμορφώνει την κύρια πράξη η οποία στην προκειμένη περίπτωση περιγράφεται ανά αντικείμενο φορολογίας στο άρθρο 66 του Ν 4174/2013.

Στη νομολογία γενικότερα ορίζεται η **άμεση συνέργεια** ως εκείνη (η πράξη) «**η οποία συνδέεται με την κύρια πράξη κατά τέτοιον τρόπο ώστε χωρίς τη βοηθητική ενέργεια του άμεσου συνεργού δεν θα ήταν δυνατή μετά βεβαιότητας η διάπραξη του εγκλήματος, κάτω από τις περιστάσεις υπό τις οποίες αυτό έχει διαπραχθεί**».

Θα μπορούσαμε λοιπόν να θεωρήσουμε πως η κατάρτιση και υπογραφή ψευδών ή έστω μη σύμφωνων με το γράμμα των λογιστικών προτύπων και φορολογικών νόμων χρηματοοικονομικών καταστάσεων, αποσβέσεων αποθεματικών, φακέλων τεκμηρίωσης, ή ακόμα και η καταχώρηση στα λογιστικά βιβλία παραστατικών που κατάφορα απεικονίζουν συναλλαγές που είναι λογικά αδύνατον να έχουν πραγματοποιηθεί (λχ επανειλημμένες επισκευές/ανακαινίσεις ακινήτων ή οχημάτων, παραστατικά αφορώντα πρώτη ύλη χωρίς τα απαραίτητα συνοδευτικά έγγραφα κ.ο.κ.) πριν την υποβολή της φορολογικής δήλωσης οιοδήποτε αντικειμένου κατατείνουν στην επιτυχή πραγμάτωση της φοροδιαφυγής.

Ομοίως, η σύσταση και λογιστική (τουλάχιστον) παρακολούθηση ή εποπτεία ή συμμετοχή στη λήψη διοικητικών αποφάσεων περίπλοκων εταιρικών σχημάτων – με έδρα τόσο εντός όσο και εντός Επικράτειας^{37 38} - που ανήκουν στη σφαίρα επιρροής του αυτού φυσικού προσώπου³⁹ με το αυτό, παρεμφερές ή παρακολουθηματικό αντικείμενο επιχειρηματικής δραστηριότητας, τα οποία συνάπτουν μεταξύ τους συμβάσεις οποιασδήποτε μορφής στα όρια των συνήθων όρων της αγοράς. Ένας λόγος παραπάνω όταν οι συναλλαγές ή οι δραστηριότητες αυτές δεν συνάδουν με τη συναλλακτική, επιχειρηματική ή επαγγελματική συμπεριφορά του συναλλασσόμενου ή του πραγματικού δικαιούχου ή με την οικονομική του επιφάνεια ή που δεν έχει προφανή σκοπό ή κίνητρο οικονομικής, επαγγελματικής ή προσωπικής φύσεως.

Το αυτό θα μπορούσε να ισχυριστεί κάποιος αναφορικά με την παράλειψη ή ανακριβή δήλωση πηγών παγκοσμίων εισοδημάτων στις περιπτώσεις που ο εξωτερικός λογιστής – φοροτεχνικός υπογράφει τις υποβληθείσες δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος για συνεχόμενα οικονομικά έτη. Υπενθυμίζουμε πως η προέλευση των κεφαλαίων

---

³⁷ Κυρίως σε χώρες με ευνοϊκότερη φορολογία εισοδήματος

³⁸ Άρθρο 9 παρ. 3 και 4 του Ν4557/2018

³⁹ Δηλαδή συναλλαγές με συνδεδεμένα μέρη κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 32 ή στο Παράρτημα Α του Ν 4308/2014

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

ων που σχετίζονται τόσο με αγοραπωλησίες⁴⁰, όσο και με έσοδα από παίγνια⁴¹ επίσης μπαίνουν πλέον στο στόχαστρο του νέου Νόμου.

Κλείνοντας τη γενική εννοιολογική προσέγγιση του υπό εξέταση ποινικού αδικήματος, οφείλουμε να σημειώσουμε πως τα συγκεκριμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του εγκλήματος της άμεσης συνέργειας του (εξωτερικού) λογιστή – φοροτεχνικού στη διάπραξη φοροδιαφυγής και κατά προέκταση στη νομιμοποίηση εσόδων όπως αυτές διατυπώνονται στις οικείες διατάξεις των Ν 4174/2013 και 4557/2018 καθιστούν απαγορευτική την ποινική δίωξη για έγκλημα τελούμενο δια παραλείψεως.

[11] ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Στον λογιστή – φοροτεχνικό, που παραβαίνει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον Νόμο ή από τις σχετικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ'εξουσιοδότηση του, η ΑΑΔΕ μπορεί να επιβάλλει κατά τα ειδικώς οριζόμενα στο άρθρο 46 σωρευτικά ή διαζευκτικά :

(α) την λήψη συγκεκριμένων διορθωτικών μέτρων μέσα σε χρονικό πλαίσιο που ορίστηκε στους έξι μήνες δυνάμει της Ε.2014/2022 .

(β) χρηματικό πρόστιμο το ύψος του οποίου καθορίζεται στην παρ. 1α περίπτωση αα, ββ για τα νομικά πρόσωπα⁴² και στην παρ. 1β περίπτωση αα για τα φυσικά πρόσωπα

(γ) δημόσια ανακοίνωση που αναφέρει το φυσικό/νομικό πρόσωπο ή την οντότητα και τη φύση της παράβασης

(δ) απομάκρυνση των αναφερομένων στην περίπτωση ββ της παρ. 1^α του άρθρου προσώπων από τη θέση τους, για ορισμένο ή αόριστο χρόνο, και απαγόρευση ανάληψης άλλης αντίστοιχης θέσης

(ε) οριστική ή προσωρινή απαγόρευση της άσκησης της επιχειρηματικής ή επαγγελματικής τους δραστηριότητας. Αν πρόκειται για νομικό πρόσωπο το μέτρο αυτό περιλαμβάνει επίσης και την απαγόρευση ίδρυσης υποκαταστημάτων τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Αλλοδαπή καθώς και την απαγόρευση αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου (αν πρόκειται για ανώνυμη εταιρία) .

Η διάρκεια της προσωρινής απαγόρευσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες.

---

⁴⁰ Άρθρο 9 παρ. 1 Ν 4557/2018

⁴¹ Άρθρο 6 παρ. 5 Ν 4557/2018

⁴² Τα υπόχρεα νομικά πρόσωπα ή οντότητες δύνανται να θεωρηθούν υπαίτια για παραβάσεις που τελούνται προς όφελός τους από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικώς, είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου ή της οντότητας και κατέχει διευθυντική θέση εντός αυτού με βάση εξουσία εκπροσώπησής του ή εξουσιοδότηση για τη λήψη αποφάσεων για λογαριασμό του ή για την άσκηση ελέγχου εντός αυτού.

Δύνανται, επίσης, να θεωρηθούν υπαίτια όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται στο προηγούμενο εδάφιο κατέστησε δυνατή την τέλεση της παράβασης από ιεραρχικά κατώτερο στέλεχος προς όφελος του νομικού προσώπου ή της οντότητας.

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

(στ) παραπομπή στο αρμόδιο **πειθαρχικό όργανο** για περαιτέρω ενέργειες.

Οι αποφάσεις επιβολής των κυρώσεων δημοσιεύονται, όταν γίνουν αμετάκλητες, με ανάρτησή τους για χρονικό διάστημα πέντε ετών στον επίσημο διαδικτυακό τόπο της αρμόδιας εποπτικής αρχής.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το επάγγελμα του εξωτερικού λογιστή – φοροτεχνικού, θεματοφύλακα και καθ' ύλην αρμόδιου για την ορθή εφαρμογή των εκάστοτε φορολογικών διατάξεων τα τελευταία χρόνια έχει γίνει απίστευτα απαιτητικό. Η συνεχής τροποποίηση της φορολογικής νομοθεσίας, άμεση απόρροια της παγκόσμιας τάσης πάταξης της φοροδιαφυγής και κατά συνέπεια της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες, αποτελεί πλέον προσωπική επαγγελματική πρόκληση. Στην παρούσα μελέτη αποπειραθήκαμε να καταστήσουμε γνωστή την τυπολογία δράσης της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Η παγκόσμια πορεία του χρήματος ανιχνεύεται άμεσα εύκολα μέσω ποικίλων ενδείξεων και υποδεικνύει τόσο τους πραγματικούς δικαιούχους αδιαφανών οικονομικών ωφελημάτων, όσο και τους συνεργούς τους. Ο ρόλος του εξωτερικού λογιστή – φοροτεχνικού δεν είναι να αποδείξει αν ένα από τα περιγραφόμενα στον Ν 4557/2018 αδίκημα έχει διαπραχθεί ή όχι. Η υποχρέωση του αρχίζει και τελειώνει αφενός στην τήρηση σχετικού αρχείου δραστηριοτήτων και στην υποβολή σχετικής αναφοράς στην Αρχή, μόνη νόμω υπεύθυνη για τη διενέργεια σχετικών ερευνών.

Στην τελική, ο Κώδικας Δεοντολογίας, η απειλή κυρώσεων διοικητικής και ποινικής φύσεως οριοθετούν ή θα έπρεπε επιτέλους ν' αρχίσουν να οριοθετούν τον τρόπο δράσης του συνειδητοποιημένου και υπεύθυνου επαγγελματία, εξωτερικού λογιστή - φοροτεχνικού : τόσο η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών όσο και η (συν)υπογραφή δηλώσεων και συναφών πληροφορικών εγγράφων ενέχουν - υπό προϋποθέσεις - ευθύνες αντιστρόφως ανάλογες του οικονομικού οφέλους που τελικά αποκομίζει ο φοροδιαφεύγων πελάτης του (και όχι ο ίδιος προσωπικά).

Συνιστάται εγρήγορση και αέναη προσπάθεια ορθής εκτίμησης των πραγματικών περιστατικών που καλείται να διαχειρισθεί. Στην περίπτωση λοιπόν που ο εξωτερικός λογιστής – φοροτεχνικός αντιλαμβάνεται και αξιολογεί πως οι πράξεις του είναι αντίθετες στο δημόσιο συμφέρον και ως εκ τούτου επισύρουν διοικητικές και ποινικές κυρώσεις οφείλει αφενός ν' αναφέρει τις ενδείξεις και τα στοιχεία που τις πιστοποιούν στην αρμόδια Αρχή κι αφετέρου ν' απεμπλακεί από την πιθανότητα τέλεσης αξιόποινων πράξεων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Διαδικασία ελέγχου συμμόρφωσης εξωτερικών λογιστών και φοροτεχνικών

1	Πολιτικές, έλεγχος και διαδικασίες	ΝΑΙ	ΟΧΙ	ΔΞ
---	------------------------------------	-----	-----	----

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1.1	Το γραφείο διαθέτει γραπτή πολιτική συμμόρφωσης, ή εφαρμόζει συστήματα εσωτερικού ελέγχου και διαδικασίες αποφυγής συμμετοχής σε νομιμοποίηση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες;			
1.2	Οι πολιτικές που ακολουθούνται είναι σύμφωνες με το οργανόγραμμα και γενικότερα τον τρόπο λειτουργίας του γραφείου ;			
1.3	Οι πολιτικές που ακολουθούνται περιλαμβάνουν : - πρακτικές διαχείρισης κινδύνου - εσωτερικούς ελέγχους -εφαρμογή κανόνων δέουσας επιμέλειας -αξιόπιστο σύστημα τήρησης αρχείων -παρακολούθηση πρακτικών συμμόρφωσης			
1.4	Οι πολιτικές, έλεγχοι και λοιπές διαδικασίες είναι εγκεκριμένες και επικαιροποιημένες από τον επικεφαλής του γραφείου;			
1.5	Οι πολιτικές, έλεγχοι και λοιπές διαδικασίες που ακολουθούνται είναι γνωστές στο σύνολο του προσωπικού που απασχολείται κι αν ναι με ποιό τρόπο;			
1.6	Έχει ορισθεί υπεύθυνος συμμόρφωσης;			
1.7	Αν το γραφείο είναι μέλος ομίλου εταιριών ή διαθέτει τμήματα (με ξεχωριστές αρμοδιότητες) , οι πολιτικές, έλεγχοι και λοιπές διαδικασίες ακολουθούνται συνολικά ;			
2	Ενημέρωση κι εκπαίδευση			
2.1	Το προσωπικό του γραφείου έχει εκπαιδευτεί σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Ν 4557/2018;			
2.2	Υφίσταται έγγραφο από το οποίο να προκύπτει αυτή η εκπαίδευση;			
2.3	Το προσωπικό γνωρίζει ποιός έχει ορισθεί ως υπεύθυνος συμμόρφωσης με το Νόμο;			
2.4	Το γραφείο διενεργεί αξιολογήσεις ως προς τα καθήκοντα και την εκπαίδευση του προσωπικού σε τακτά χρονικά διαστήματα ;			
3	Τήρηση αρχείου δραστηριοτήτων			
3.1	Το γραφείο ξεκίνησε να τηρεί αρχείο δραστηριοτήτων ;			
3.2	Το γραφείο ξεκίνησε να ενημερώνει παλαιούς και νέους πελάτες σχετικά με την τήρηση αρχείου δραστηριοτήτων και ό,τι αυτό συνεπάγεται ;			
4	Εκτίμηση κινδύνου			
4.1	Το γραφείο έχει εκπονήσει επικαιροποιημένη έκθεση εκτίμησης κινδύνου ;			
4.2	Η έκθεση εκτίμησης κινδύνου περιλαμβάνει θέματα όπως :			

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

	<ul style="list-style-type: none"> - Τη σύνθεση του πελατολογίου - Χώρες και γεωγραφικές περιοχές στις οποίες δραστηριοποιείται - Είδος και τρόπος παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πελάτες - τον τρόπο πληρωμής των οικονομικών υποχρεώσεων του 			
4.3	Έχουν εντοπισθεί περιπτώσεις στις οποίες χρειάζεται να ληφθούν μέτρα αυξημένης δέουσας επιμέλειας. Αν ναι , ποια είναι τα μέτρα αυτά ;			
4.4	Η έκθεση εκτίμησης κινδύνου έχει γίνει αποδεκτή από τον επικεφαλής του γραφείου ;			
5	ΜΕΤΡΑ ΔΕΟΥΣΑΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ			
5.1	<p>Το γραφείο έχει ήδη θέσει σε εφαρμογή διαδικασία</p> <ul style="list-style-type: none"> - ταυτοποίησης πελατών - καταγραφής της επαγγελματικής ή άλλης οικονομικής δραστηριότητας τους - εύρεσης του πραγματικού δικαιούχου μίας νομικής οντότητας, <p>βάσει της οποίας οι πελάτες κατηγοριοποιούνται ως προς το βαθμό κινδύνου και το είδος της δέουσας επιμέλειας που το γραφείο οφείλει να εφαρμόσει στην περίπτωση τους ;</p>			
5.2	Το γραφείο τηρεί αρχείο της περιγραφόμενης στο 5.1 δραστηριότητας;			
5.3	Το γραφείο έχει θέσει σε εφαρμογή σύστημα ελέγχου αναθεώρησης ή τακτικής επικαιροποίησης του προφίλ ενός εκάστου πελάτη ;			
5.4	Υπάρχουν πελάτες στους οποίους κρίθηκε ότι πρέπει να εφαρμοσθούν απλουστευμένα μέτρα δέουσας επιμέλειας;			
5.5	Υπάρχουν στο πελατολόγιο πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα ή μέλη των οικογενειών τους ή επαγγελματικοί συνεργάτες τους ;			
5.6	Η επαγγελματική συναλλαγή με πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα έχει εγκριθεί από τον επικεφαλής του γραφείου;			
5.7	Για πελάτες που υπάρχουν ενδείξεις νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματική δραστηριότητα έχει λάβει το γραφείο ήδη μέτρα αυξημένης δέουσας επιμέλειας;			
5.8	Το γραφείο έχει ολοκληρώσει τη συλλογή εγγράφων ταυτοποίησης του πελατολογίου και στη συνέχεια έχει προβεί σε ενδελεχή έλεγχο γνησιότητας των εγγράφων αυτών ;			
5.9	Για τους πελάτες που δραστηριοποιούνται είτε ατομικά , είτε μέσω υπεράκτιων εταιριών σε χώρες υψηλού κινδύνου, έχετε προβεί σε διασταυρωτικό έλεγχο του εάν περιλαμβάνονται σε λίστες φοροφυγάδων ή τρομοκρατών;			
5.10	Για πελάτες που εξυπηρετεί το γραφείο μέσω τρίτων (πληρεξουσίων, αντι-			

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

	προσώπων κλπ) έχει προβεί σε ενέργειες επιβεβαίωσης των εγγράφων ταυτοποίησης που οι τρίτοι προσκόμισαν;			
5.11	Σε περίπτωση που το γραφείο δεν κατάφερε να ολοκληρώσει τη διαδικασία ταυτοποίησης του πελάτη προχώρησε παραταύτα σε επαγγελματική συναλλαγή μαζί του ;			
6	Αναφορά στην Αρχή			
6.1	Το γραφείο έχει ορίσει πολιτική αναφορικά με τον τρόπο ανάδειξης και λήψης σχετικής απόφασης υποβολής αναφοράς στην Αρχή ;			
6.2	Τηρείται αρχείο αναφορών που έχετε πιθανόν ήδη υποβάλει ;			
6.3	Έχει υπάρξει περιστατικό ή πελάτης για το οποίο το γραφείο ζήτησε να λάβει οδηγίες χειρισμού από την Αρχή ;			
7	Εποπτεία			
7.1	Πόσο συχνά γίνεται έλεγχος ορθής τήρησης του αρχείου και των πολιτικών που εφαρμόζει ή θα έπρεπε να εφαρμόζει η εταιρία ; γίνονται δειγματοληπτικοί έλεγχοι;			

Απαντώντας στο παραπάνω ερωτηματολόγιο, μπορεί ο εξωτερικός λογιστής – φοροτεχνικός, φυσικό πρόσωπο ή νομική οντότητα να αντιληφθεί το εάν ο τρόπος που αντιμετωπίζει τις συναλλαγές με το πελατολόγιό του είναι συμβατός με τα όσα ορίζει ο Ν 4557/2018 ή όχι. Στη δεύτερη περίπτωση, συνιστάται να ληφθούν τα κατάλληλα εκείνα μέτρα ετοιμότητας κι αντιμετώπισης κινδύνων που πιθανόν χρειασθεί να εφαρμόσει στο μέλλον .

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Κατάλογος βασικών αδικημάτων του άρθρου 4

Για τους σκοπούς του παρόντος, ως «βασικά αδικήματα» νοούνται τα ακόλουθα:

- α) η εγκληματική οργάνωση κατά το άρθρο 187 του Ποινικού Κώδικα (ΠΚ, ν. 4619/2019, Α' 95),
- β) οι τρομοκρατικές πράξεις, η τρομοκρατική οργάνωση και η αξιόποινη υποστήριξη και χρηματοδότησή τους κατά τα άρθρα 187Α, 187Β ΠΚ και 32 έως 35 του ν. 4689/2020 (Α' 103),
- γ) η δωροληψία και η δωροδοκία πολιτικών προσώπων και δικαστικών λειτουργιών κατά τα άρθρα 159, 159Α και 237 ΠΚ και η δωροληψία και η δωροδοκία υπαλλήλου κατά τα άρθρα 235 και 236 ΠΚ,
- δ) η εμπορία επιρροής-μεσάζοντες και η δωροληψία και δωροδοκία στον ιδιωτικό τομέα κατά τα άρθρα 237Α και 396 ΠΚ και η δωροδοκία-δωροληψία για αλλοίωση αποτελέσματος αγώνα κατά το άρθρο 132 του ν. 2725/1999 (Α' 121),
- ε) τα εγκλήματα κατά των τηλεπικοινωνιών κατά τις παρ. 1 έως 4 του άρθρου 292Α, τα άρθρα 292Β, 292Γ, 292Δ και τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 292Ε ΠΚ και η παράνομη πρόσβαση σε σύστημα πληροφοριών ή σε δεδομένα κατά τα άρθρα 370Α, 370Β, 370Γ, τις παρ. 2 και 3 του άρθρου 370Δ και το άρθρο 370Ε ΠΚ,
- στ) η ανθρωποκτονία με πρόθεση κατά το άρθρο 299 ΠΚ, η βαριά σωματική βλάβη κατά το άρθρο 310 ΠΚ, η θανατηφόρα βλάβη κατά το άρθρο 311 ΠΚ, η αρπαγή κατά το άρθρο 322 ΠΚ, η εμπορία ανθρώπων κατά το άρθρο 323Α ΠΚ, η αρπαγή ανηλίκων κατά το άρθρο 324 ΠΚ και η παράνομη κατακράτηση κατά το άρθρο 325 ΠΚ,
- ζ) η παραχάραξη νομίσματος και άλλων μέσων πληρωμής κατά το άρθρο 207 ΠΚ, η κυκλοφορία πλαστών νομισμάτων και άλλων μέσων πληρωμής κατά το άρθρο 208 ΠΚ, η καθ' υπέρβαση κατασκευή νομίσματος κατά το άρθρο 208Α ΠΚ, η πλαστογραφία και κατάχρηση ενσήμων κατά την παρ. 1 του άρθρου 208Γ ΠΚ, οι προπαρασκευαστικές πράξεις του άρθρου 211 ΠΚ, η πλαστογραφία κατά το άρθρο 216 ΠΚ, η διακεκριμένη πλαστογραφία πιστοποιητικών κατά την παρ. 3 του άρθρου 217 ΠΚ, η κλοπή κατά το άρθρο 372 ΠΚ, η διακεκριμένη κλοπή κατά το άρθρο 374 ΠΚ, η υπεξαίρεση κατά το άρθρο 375 ΠΚ, η ληστεία κατά το άρθρο 380 ΠΚ, η εκβίαση κατά το άρθρο 385 ΠΚ, η απάτη κατά το άρθρο 386 ΠΚ, η απάτη με υπολογιστή κατά το άρθρο 386Α ΠΚ, η απάτη σχετικά με τις επιχορηγήσεις κατά το άρθρο 386Β ΠΚ, η απιστία κατά το άρθρο 390 ΠΚ, η αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος κατά την παρ. 1 του άρθρου 394 ΠΚ και η τοκογλυφία κατά το άρθρο 404 ΠΚ,
- η) η διευκόλυνση προσβολών της ανηλικότητας κατά το άρθρο 348 ΠΚ, η πορνογραφία ανηλίκων κατά το άρθρο 348Α ΠΚ, η προσέλκυση παιδιών για γενετήσιους λόγους κατά το άρθρο 348Β ΠΚ, οι πορνογραφικές παραστάσεις ανηλίκων κατά το άρθρο 348Γ ΠΚ, η μαστροπεία κατά το άρθρο 349 ΠΚ και η γενετήσια πράξη με ανήλικο έναντι αμοιβής κατά το άρθρο 351Α ΠΚ,
- θ) τα εγκλήματα των άρθρων 20 έως και 23 του ν. 4139/2013 (Α' 74) περί εξαρτησιογόνων ουσιών,
- ι) τα εγκλήματα των άρθρων 6, 15 και 17 του ν. 2168/ 1993 (Α' 147) περί θεμάτων που αφορούν όπλα, πυρομαχικά, εκρηκτικές ύλες, εκρηκτικούς μηχανισμούς,
- ια) τα εγκλήματα των άρθρων 53, 54, 55, 61 και 63 του ν. 3028/2002 (Α' 153) περί προστασίας των αρχαιοτήτων και της πολιτιστικής κληρονομιάς,

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ιβ) τα εγκλήματα των παρ. 1 και 3 του άρθρου 8 του ν.δ. 181/1974 (Α' 347) περί προστασίας από τις ιοντίζουσες ακτινοβολίες,
- ιγ) τα εγκλήματα των παρ. 5 έως και 8 του άρθρου 29 και του άρθρου 30 του ν. 4251/2014 (Α' 80) περί μετανάστευσης και κοινωνικής ένταξης,
- ιδ) τα εγκλήματα για την ποινική προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης του άρθρου 24 του ν. 4689/2020 (Α' 103),
- ιε) τα χρηματιστηριακά εγκλήματα των άρθρων 28 έως και 31 του ν. 4443/2016 (Α' 232),
- ιστ) τα εγκλήματα:
  - ιστα) της φοροδιαφυγής του άρθρου 66 του ν. 4174/2013 (Α' 170) με την εξαίρεση του πρώτου εδαφίου της παρ. 5, και της διασυνοριακής απάτης σχετικά με τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ) του άρθρου 23 του ν. 4689/2020,
  - ιστβ) της λαθρεμπορίας των άρθρων 155 έως και 157 του ν. 2960/2001 (Α' 265),
  - ιζ) τα εγκλήματα των παρ. 1 έως 3 του άρθρου 28 του ν. 1650/1986 (Α' 160) περί προστασίας του περιβάλλοντος και των παρ. 1 έως 5 του άρθρου 6 του ν. 4037/2012 (Α' 10) για τη θαλάσσια ρύπανση και της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 743/1977 (Α' 319), όπως κωδικοποιήθηκε σε ενιαίο κείμενο με το π.δ. 55/1998 (Α' 58) περί προστασίας του θαλασσίου περιβάλλοντος,
  - ιη) τα εγκλήματα του άρθρου 66 του ν. 2121/1993 (Α' 25) περί πνευματικής ιδιοκτησίας και των παρ. 1 και 2 του άρθρου 45 του ν. 4679/2020 (Α' 71) περί εμπορικών σημάτων,
  - ιθ) η πειρατεία κατά το άρθρο 215 του ν.δ. 187/1973 (Α' 261),
  - κι) τα εγκλήματα της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο του άρθρου 25 του ν. 1882/1990 (Α' 43), με την εξαίρεση της περ. α' της παρ. 1, καθώς και της μη καταβολής χρεών που προκύπτουν από χρηματικές ποινές ή πρόστιμα που έχουν επιβληθεί από τα δικαστήρια ή από διοικητικές και άλλες αρχές, και
  - κα) κάθε άλλο έγκλημα που τιμωρείται με ποινή στερητική της ελευθερίας, της οποίας το ελάχιστο όριο είναι άνω των τριών (3) μηνών, από το οποίο προκύπτει περιουσιακό όφελος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Ανάλυση περιπτώσεων (δυσνητικής) άμεσης συνέργειας λογιστή φοροτεχνικού

1. Άρθρο 66 παρ. 1 Ν 4174/2013

Υπό τις προϋποθέσεις των παραγράφων 3 και 4 του άρθρου 66 του Ν 4174/2013 τιμωρείται (δυσνητικά) με ποινή φυλάκισης ή κάθειρξης ο λογιστής φοροτεχνικός ο οποίος εν γνώσει του συμπράττει ή προσφέρει άμεση συνδρομή στην τέλεση των παρακάτω εγκλημάτων.

Φόρος εισοδήματος: η με πρόθεση συμπλήρωση ανακριβών αριθμητικών δεδομένων ή η με πρόθεση παράλειψη δηλώσεως εισοδημάτων από όποια πηγή κι αν πηγάζουν ή η με πρόθεση δήλωση ανύπαρκτων ή μη σύννομων δαπανών, δηλαδή η συνέργεια σε πράξεις που οδηγούν σε λανθασμένη εξεύρεση του φορολογητέου παγκόσμιου εισοδήματος.

ΦΠΑ/ΦΚΕ/Φόρος Ασφαλίσεων-πλοίων / λοιποί παρακρατούμενοι ή επιρριπτόμενοι φόροι, τέλη και εισφορές: η με πρόθεση απεικόνιση ανακριβών αριθμητικών δεδομένων στα βιβλία της φορολογικής οντότητας, φυσικού ή νομικού προσώπου βάσει των οποίων εξάγονται ανακριβή λογιστικά αποτελέσματα ως προς τους οφειλόμενους/ επιστρεφόμενους/εκπιπτόμενους φόρους, τέλη ή εισφορές.

2. Άρθρο 66 παρ. 5 Ν 4174/2013

Ανύπαρκτη (εν όλω ή εν μέρει) συναλλαγή : επιβάλλεται ποινή φυλάκισης ή κάθειρξης στο λογιστή – φοροτεχνικό ο οποίος είχε γνώση της έκδοσης/αποδοχής εικονικών φορολογικών στοιχείων. Ζητούμενο παραμένει πάντα η απόδειξη της συνέργειας η οποία στην μεν πρώτη περίπτωση θα μπορούσε εντελώς υποθετικά να ξεκινά από την δια ανέκκλητου συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου άσκηση του συνόλου των πράξεων παράστασης/ εκπροσώπησης ενώπιον της Διοίκησης για λογαριασμό του εντολέα- εκδότη των στοιχείων, στη δε δεύτερη περίπτωση στη μη οικονομική παρακολούθηση της συναλλαγής ως προς τον τρόπο καταβολής του αναγραφόμενου στα στοιχεία τιμήματος και τέλος ως προς την εξωπραγματική ή έστω μη συνήθη αναγραφόμενη ποσότητα εμπορευμάτων που η λήπτρια εταιρία αδυνατεί να φυλάξει/ πωλήσει βάσει των εγκαταστάσεων που διαθέτει.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στην περίπτωση αυτή δεν επιβάλλεται ποινή για τη χρήση φορολογικών στοιχείων που χρησιμοποιήθηκαν για τη διάπραξη ή την υποστήριξη κάποιας από τις πράξεις των παραγράφων 1 έως 4 του αυτού άρθρου.

Πλαστό φορολογικό στοιχείο / στοιχείο εκδοθέν από άγνωστο φορολογικώς πρόσωπο: το περιεχόμενο της αλλοίωσης φορολογικού στοιχείου, όπως επίσης και το εάν αυτό είναι χειρόγραφο ή μηχανογραφημένο (προεκτυπωμένο) παίζει καθοριστικό ρόλο ως προς την απόδοση ή όχι ποινικής ευθύνης στο λογιστή φοροτεχνικό. Η υποχρέωση σύνταξης και υποβολής ΜΥΦ επιβάλλει την επισταμένη και με πάσα επιμέ-

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

λεια επαλήθευση οποιουδήποτε στοιχείου μοιάζει παράτυπο ή είναι αδύνατο να επαληθευτεί.

Έκδοση/λήψη στοιχείου από εικονική εταιρία: παραμένει αντικείμενο απόδειξης και ανταπόδειξης βάσει ελέγχου κινήσεων τραπεζικών λογαριασμών αφενός η εικονικότητα μίας εταιρίας και αφετέρου η εξεύρεση του υποκρυπτόμενου πραγματικά υπεύθυνου αυτής. Είναι σύνηθες φαινόμενο ο έλεγχος να διενεργεί επιτόπιους ελέγχους για παρελθοντικές χρήσεις σε εγκαταστάσεις που έχουν πάψει να χρησιμοποιούνται χωρίς αυτό να έχει γνωστοποιηθεί στη φορολογούσα Αρχή και με το επιχείρημα αυτό να καταλήγει αβίαστα στο συμπέρασμα της εικονικότητας της επίδικης συναλλαγής (παρόλο το πραγματικό και αδιαμφισβήτητο γεγονός ότι για την ελεγχόμενη διαχειριστική περίοδο υποβλήθηκαν νομότυπα έστω και ανακριβείς δηλώσεις σε όλα ή έστω τα περισσότερα αντικείμενα φορολογίας δηλώσεις) . Ο λογιστής – φοροτεχνικός του εκδότη εικονικής εταιρίας είναι εφεξής σε δυσχερή θέση δεδομένου ότι θεωρείται πρακτικά αδύνατο να αγνοεί το πρόσωπο του πραγματικού εντολέα του.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

«Όμιλος» : ο όμιλος επιχειρήσεων που αποτελείται από μια μητρική επιχείρηση, τις θυγατρικές της και τις οντότητες στις οποίες η μητρική επιχείρηση ή οι θυγατρικές της διαθέτουν συμμετοχή, καθώς και επιχειρήσεις που συνδέονται μεταξύ τους με σχέση, σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν. 4308/2014 (Α` 251).

«Πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα»: τα φυσικά πρόσωπα στα οποία έχουν ή είχαν ανατεθεί σημαντικά δημόσια λειτουργήματα όπως τα εξής:

α) οι αρχηγοί κρατών, αρχηγοί κυβερνήσεων, υπουργοί, αναπληρωτές υπουργοί και υφυπουργοί,

β) τα μέλη κοινοβουλίων ή αντίστοιχων νομοθετικών σωμάτων,

γ) τα μέλη των διοικητικών οργάνων πολιτικών κομμάτων,

δ) τα μέλη ανώτατων δικαστηρίων, συνταγματικών δικαστηρίων ή άλλων υψηλού επιπέδου δικαστικών οργάνων των οποίων οι αποφάσεις δεν υπόκεινται σε περαιτέρω ένδικα μέσα, πλην εξαιρετικών περιστάσεων,

ε) τα μέλη ελεγκτικών δικαστηρίων,

στ) τα μέλη διοικητικών συμβουλίων κεντρικών τραπεζών,

ζ) οι πρέσβεις και επιτετραμμένοι διπλωμάτες,

η) οι υψηλόβαθμοι αξιωματικοί ενόπλων δυνάμεων,

θ) τα μέλη διοικητικών, διαχειριστικών ή εποπτικών οργάνων κρατικών επιχειρήσεων,

ι) οι διευθυντές, αναπληρωτές διευθυντές και μέλη του διοικητικού συμβουλίου ή πρόσωπα που κατέχουν ισοδύναμη θέση σε διεθνείς οργανισμούς.

Κανένα από τα ανωτέρω δημόσια λειτουργήματα δεν αφορά πρόσωπα που κατέχουν ενδιάμεσες ή χαμηλές θέσεις της υπαλληλικής ιεραρχίας.

«Στενοί συγγενείς» : στους στενούς συγγενείς των πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων περιλαμβάνονται:

α) Οι σύζυγοι ή πρόσωπα εξομοιούμενα με συζύγους, σύμφωνα με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία, όπως εκείνα με τα οποία έχει συναφθεί σύμφωνο συμβίωσης, σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο,

β) τα τέκνα και οι σύζυγοί τους ή πρόσωπα εξομοιούμενα με τους τελευταίους, σύμφωνα με την εκάστοτε εθνική νομοθεσία,

γ) οι γονείς.

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

«Στενοί συνεργάτες» : πρόσωπα που είναι γνωστά ως στενοί συνεργάτες των πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων , στα οποία περιλαμβάνονται:

α) Φυσικά πρόσωπα για τα οποία είναι γνωστό ότι είναι από κοινού πραγματικοί δικαιούχοι νομικής οντότητας ή νομικού μορφώματος ή συνδέονται με οποιαδήποτε άλλη στενή επιχειρηματική σχέση με πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο,

β) φυσικά πρόσωπα τα οποία είναι οι μόνοι πραγματικοί δικαιούχοι νομικής οντότητας ή νομικού μορφώματος που είναι γνωστό ότι έχει συσταθεί εν τοις πράγμασι προς όφελος πολιτικώς εκτεθειμένου προσώπου.

«Υποπτη συναλλαγή ή δραστηριότητα» : η συναλλαγή ή δραστηριότητα από την οποία εκτιμάται ότι προκύπτουν αποχρώσεις ενδείξεις ή υπόνοιες για πιθανή απόπειρα ή διάπραξη των αδικημάτων του άρθρου 2 ή για εμπλοκή του συναλλασσόμενου ή του πραγματικού δικαιούχου σε εγκληματικές δραστηριότητες, με βάση την αξιολόγηση των στοιχείων της συναλλαγής, όπως η φύση της συναλλαγής, η κατηγορία χρηματοπιστωτικού μέσου, η συχνότητα, η πολυπλοκότητα και το ύψος της συναλλαγής, καθώς και η χρήση ή μη μετρητών, και του προσώπου, όπως το επάγγελμα, η οικονομική επιφάνεια, η συναλλακτική ή επιχειρηματική συμπεριφορά, η φήμη, το παρελθόν, το επίπεδο διαφάνειας του νομικού προσώπου-πελάτη και άλλα σημαντικά χαρακτηριστικά.

«Ασυνήθης συναλλαγή ή δραστηριότητα» : η συναλλαγή ή δραστηριότητα που δεν συνάδει με τη συναλλακτική, επιχειρηματική ή επαγγελματική συμπεριφορά του συναλλασσόμενου ή του πραγματικού δικαιούχου ή με την οικονομική τους επιφάνεια ή που δεν έχει προφανή σκοπό ή κίνητρο οικονομικής, επαγγελματικής ή προσωπικής φύσεως.

«Επιχειρηματική σχέση» : η επιχειρηματική, επαγγελματική ή εμπορική σχέση η οποία συνδέεται με τις επαγγελματικές δραστηριότητες των υπόχρεων προσώπων και η οποία αναμένεται, κατά το χρόνο σύναψής της, ότι θα έχει κάποια διάρκεια.

«Πραγματικός δικαιούχος» : το ή τα φυσικά πρόσωπα, στα οποία τελικά ανήκει ο πελάτης, νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, ή τα οποία ελέγχουν αυτόν, καθώς και το ή τα φυσικά πρόσωπα για λογαριασμό των οποίων διεξάγεται συναλλαγή ή δραστηριότητα. Ως «πραγματικός δικαιούχος» νοείται ιδίως:

α) Όσον αφορά τις εταιρείες:

αα) Το ή τα φυσικά πρόσωπα στα οποία τελικά ανήκει η εταιρεία ή τα οποία ελέγχουν αυτή διά της κατοχής ή του ελέγχου άμεσως ή εμμέσως ικανού ποσοστού των μετοχών ή των δικαιωμάτων ψήφου ή άλλων ιδιοκτησιακών δικαιωμάτων αυτής, μεταξύ άλλων και μέσω μετοχών στον κομιστή ή μέσω ελέγχου με άλλα μέσα.

Η κατοχή ποσοστού μετοχών άνω του 25% ή ιδιοκτησιακού δικαιώματος άνω του 25% μιας εταιρείας από φυσικό πρόσωπο αποτελεί ένδειξη άμεσου ελέγχου αυτής. Η κατοχή ποσοστού μετοχών άνω του 25% ή ιδιοκτησιακού δικαιώματος άνω του 25% μιας εταιρείας από άλλη εταιρεία, ο έλεγχος της οποίας ασκείται από φυσικό ή φυσι-

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

κά πρόσωπα ή από περισσότερες εταιρείες που ελέγχονται από το ίδιο ή τα ίδια φυσικά πρόσωπα, αποτελεί ένδειξη έμμεσου ελέγχου. Ο έλεγχος με άλλα μέσα μπορεί να εξακριβωθεί, μεταξύ άλλων, με βάση τις προϋποθέσεις των παραγράφων 2 έως και 5 του άρθρου 32 του ν. 4308/2014.

Τα ανωτέρω δεν αφορούν την περίπτωση εισηγμένης σε οργανωμένη αγορά εταιρείας, υποκείμενης σε απαιτήσεις γνωστοποίησης, σύμφωνα με την ενωσιακή νομοθεσία ή ισοδύναμα διεθνή πρότυπα που εξασφαλίζουν επαρκή διαφάνεια σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο.

αβ) Αν, και μόνο εφόσον εξαντληθούν όλα τα δυνατά μέσα και ελλείψει βάσιμων υποψιών, δεν προσδιοριστεί κανένα πρόσωπο ως πραγματικός δικαιούχος, σύμφωνα με την περίπτωση αα' ή αν υπάρχουν αμφιβολίες ως προς το ότι το πρόσωπο που προσδιορίστηκε είναι ο πραγματικός δικαιούχος, το ή τα φυσικά πρόσωπα που κατέχουν θέση ανώτατου διοικητικού στελέχους διευθύνοντας την εταιρεία. Τα υπόχρεα πρόσωπα τηρούν αρχεία των δράσεων που έχουν αναλάβει για να προσδιοριστεί ο πραγματικός δικαιούχος, σύμφωνα με τα ανωτέρω.

β) Όσον αφορά τα εμπιστεύματα (trusts):

αα) ο ή οι εμπιστευματοπάροχοι,

ββ), ο ή οι εμπιστευματοδόχοι

γγ) ο ή οι προστάτες, αν υπάρχουν

δδ) οι δικαιούχοι ή, εφόσον οι δικαιούχοι της νομικής οντότητας ή του νομικού μορφώματος δεν έχουν προσδιοριστεί ακόμη, η κατηγορία προσώπων προς το συμφέρον των οποίων κυρίως έχει συσταθεί ή λειτουργεί η νομική οντότητα ή το νομικό μόρφωμα,

εε) οποιοδήποτε άλλο φυσικό πρόσωπο στο οποίο τελικά ανήκει ή το οποίο ασκεί άμεσα ή έμμεσα με οποιοδήποτε μέσο τον έλεγχο του εμπιστεύματος

γ) Όσον αφορά λοιπές νομικές οντότητες ή νομικά μορφώματα παρεμφερή με τα εμπιστεύματα συμπεριλαμβάνονται τα πρόσωπα που κατέχουν αντίστοιχη ή ανάλογη θέση με τα πρόσωπα που αναφέρονται στην περίπτωση β'.

«Ανώτερο διοικητικό στέλεχος» : το διευθυντικό στέλεχος ή ο υπάλληλος με υψηλή ιεραρχική θέση ικανή για τη λήψη αποφάσεων ιδρύματος ή οργανισμού που επηρεάζουν την έκθεση σε κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ο οποίος γνωρίζει επαρκώς το βαθμό έκθεσης του ιδρύματος ή του οργανισμού στον ανωτέρω κίνδυνο χωρίς να είναι απαραίτητα μέλος του διοικητικού συμβουλίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

Κατάλογος χωρών υψηλού κινδύνου

Η Επιτροπή εξέδωσε την 13^η Φεβρουαρίου 2019 τον νέο της κατάλογο με **23 τρίτες χώρες** (στο πλαίσιο της τέταρτης και της πέμπτης οδηγίας για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες) οι οποίες παρουσιάζουν στρατηγικές ανεπάρκειες όσον αφορά τα πλαίσια για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Ο κατάλογος αφορά κυρίως την προστασία πρωτίστως του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ΕΕ και δευτερευόντως τις λοιπές οντότητες που καλύπτονται από τους κανόνες περί νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και υποχρεούνται να προβαίνουν σε αυξημένους ελέγχους («δέουσα επιμέλεια») στις χρηματοοικονομικές πράξεις οι οποίες αφορούν πελάτες και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα από τις εν λόγω τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου, ώστε να εντοπίζονται αποτελεσματικότερα οι ύποπτες χρηματικές ροές.

Αξιολογήθηκαν 54 χώρες βάσει των ακόλουθων κριτηρίων:

Συστημικός ή μη αντίκτυπος στην ακεραιότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος της ΕΕ·

Χαρακτηρισμός ή όχι από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο ως διεθνή υπεράκτια (offshore) χρηματοοικονομικά κέντρα·

Ύπαρξη ή μη οικονομικής σημασίας για την ΕΕ και ισχυροί οικονομικοί δεσμοί μ' αυτήν.

Επίπεδο της υφιστάμενης απειλής, το νομικό πλαίσιο και τους ελέγχους που διενεργούνται για την αποτροπή των κινδύνων νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, καθώς και την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής τους.

Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι 23 χώρες παρουσιάζουν στρατηγικές ανεπάρκειες όσον αφορά τα συστήματά τους για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται 12 χώρες που έχουν καταγραφεί από τη FATF⁴³ και 11 πρόσθετες δικαιοδοσίες.

---

⁴³ Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις δράσεις της FATF μπορεί κανείς να βρει στην ακόλουθο σύνδεσμο : <http://www.fatf-gafi.org/publications/high-riskandnon-cooperativejurisdictions/documents/fatf-compliance-june-2018.html>

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

The screenshot shows the FATF website interface. At the top, there is a navigation bar with 'HOME', 'ABOUT', 'COUNTRIES', and 'PUBLICATIONS'. A search bar and a 'Calendars' link are also present. The main content area is titled 'High-risk and other monitored jurisdictions' and features a world map with several countries highlighted in orange. A legend on the left lists various FATF member groups: FATF, APG, CFATF, EAG, ESAAMLG, GABAC, GAFILAT, GIABA, MENAFATF, and MONEYVAL. Below the map, there is a small text block stating: 'On the basis of the results of the review by the International Co-operation Review Group (ICRG), the FATF identifies jurisdictions with strategic AML/CFT deficiencies in the following public documents that are issued three times a year: FATF Public Statement (call for action) and Improving Global AML/CFT Compliance: On-going Process (other monitored jurisdictions)'.

Ορισμένες από τις χώρες που αναφέρονται σήμερα περιλαμβάνονται ήδη στον υπάρχοντα κατάλογο της ΕΕ, ο οποίος περιλαμβάνει 16 χώρες.

Οι 23 χώρες υψηλού κινδύνου που περιλαμβάνονται στο νέο – επικαιροποιημένο – κατάλογο είναι οι ακόλουθες :

Αφγανιστάν	Ιράν	Σαουδική Αραβία
Αμερικανική Σαμόα	Ιράκ	Σρι Λάνκα
Μπαχάμες	Λιβύη	Συρία
Μποτσουάνα	Νιγηρία	Τρινιδάδ και Τομπάγκο
Λαοκρατική Δημοκρατία της Κορέας	Πακιστάν	Τυνησία
Αιθιοπία	Παναμάς	Αμερικανικές Παρθένες Νήσοι
Γκάνα	Πουέρτο Ρίκο	Υεμένη
Γκουάμ	Σαμόα	

Συνιστάται η λήψη μέτρων αυξημένης δέουσας επιμέλειας όταν τα υπόχρεα πρόσωπα :

α) συναλλάσσονται με πρόσωπα με εγκατάσταση σε τρίτες χώρες που χαρακτηρίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως υψηλού κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας

β) συναλλάσσονται με πελάτες που πραγματοποιούν συναλλαγές με τρίτες χώρες που χαρακτηρίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως υψηλού κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Μέσα στο πλαίσιο αυτό, οι επιχειρηματικές σχέσεις ή συναλλαγές σε τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου καλό είναι να περιορίζονται.

Όταν πρόκειται για τέτοιες περιπτώσεις υψηλού κινδύνου, και για τέτοιες επιχειρηματικές σχέσεις ή δοσοληψίες, απαιτείται από τα υπόχρεα πρόσωπα να εφαρμόζουν ενισχυμένα μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη για τη διαχείριση και τον μετριασμό αυτών των κινδύνων. Τέτοιας φύσεως μέτρα είναι τα ακόλουθα :

α) συλλογή προσθέτων πληροφοριών σχετικά με τον πελάτη **και τον πραγματικό δικαιούχο ή δικαιούχους**, τον σχεδιαζόμενο χαρακτήρα της επιχειρηματικής σχέσης, την προέλευση των κεφαλαίων και την πηγή του πλούτου του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου ή δικαιούχων, καθώς και την αιτιολογία των συναλλαγών που σχεδιάζονται ή εκτελούνται,

β) εξασφάλιση έγκρισης ανώτερων διοικητικών στελεχών για την έναρξη ή τη συνέχιση της επιχειρηματικής σχέσης, όταν ο υπόχρεος είναι νομικό πρόσωπο ή οντότητα

γ) διενέργεια ενισχυμένης και συνεχούς παρακολούθησης των εν λόγω επιχειρηματικών σχέσεων, μέσω της αύξησης του αριθμού και της τακτικότητας των ελέγχων που εφαρμόζονται και μέσω της επιλογής προτύπων των συναλλαγών που χρήζουν περαιτέρω εξέτασης και

δ) εξασφάλιση, κατά περίπτωση, ότι η πρώτη πληρωμή πραγματοποιείται μέσω λογαριασμού στο όνομα του πελάτη σε πιστωτικό ίδρυμα που υπάγεται σε πρότυπα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, τα οποία δεν είναι λιγότερο αυστηρά από εκείνα που προβλέπονται στον Ν 4557/2018.

ΝΕΝΑ Π. ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΥΛΟΥ
Δικηγόρος
Ολυμπίου Διαμαντή 16
546 26 Θεσσαλονίκη
6932 537188
nenadion@icloud.com